

Jó Pajtás

2020. I. 16.

74. évf., 1. szám

***Legyen 2020
a te éved!*** ●

***Ha a világ
tetején
elolvad a hó***

Kiegyensúlyozott vagy?

Az úgy volt, hogy befuccsolt a tuti szilveszteri bulink Hajnival. Két nappal a nagy esemény előtt az egész családom kidőlt, tarolt nálunk az influenza. Kezdetben haragudtam hugira, mert ő jött haza először köhögve a játszóházból, de aztán megbékéltem a sorsommal, erőm se lett volna a duzzogáshoz, és egyébként is próbálok megváltozni (erről majd később). 31-én már mindannyian trombitálva fújtuk az orrunkat, de együtt könnyebb volt elviselni a körülményeket. Hülyén hangzik, de a megfázás összehozta a családot, akkor is, ha papírzsepi hegyek között ünnepeltünk. Este ájtottak nagyiek, és hoztak egy tonna kaját, hogy a szegény betegek ne éhezzenek. A szegény betegeket viszont a szomszédok és a közeli barátok is féltették, akik szintén étellel megrakodva ugrottak be egy gyors vizitre. Végül mindegyik társasjátékból játszottunk legalább egy fordulót (itt jegyezném meg, hogy UNO-ban verhetetlen vagyok), majd éjfélkor elégedetten koccintottunk a szebb (és egész-

*Gládoró
Ancsi*

ségebb) új év kezdetére, ezúttal mindannyian szülő ízű gyerekpezsgővel. Minden túlzás nélkül mondhatom, hogy ez volt az eddigi legszebb újévvárásom, akkor is, ha közben a barátaink különféle üzenetekkel próbáltak elkeseríteni a kihagyott parti miatt.

Egészen meghatódtam azon a sok kedvességen, ami felénk áramlott ezen a különös ünnepen. Az is lehet, hogy a karácsonyra kapott könyv, a Dickens-féle Karácsonyi ének hatása alatt álltam, amiben a főhős undok vénemberből jóságos nagypapává válik a mű végére. Így vagy úgy, de elhatároztam, hogy ebben az új esztendőben megpróbálok jobban odafigyelni a családomra, a környezetemre és magamra egyaránt. Írtam is egy

listát, aminek ha csak a felét is betartom, elégedett leszek.

1. Több türelem hugihoz és öcsihez.
2. Legalább heti egyszer kártyaest otthon.
3. Minimum 1 db jó cselekedet / hét.
4. Ha tudok, segíték. Bármiben, bárkin.
5. Nincs több hiszti (na jó, csak indokolt esetben, de mindenképp alacsonyabb frekvencián).
6. Mindennap olvasok (akkor is, ha csak az újság viccrovatára van időm).
7. Kevesebbet szomorkodok (Zsombi és társai miatt meg pláne).
8. Kémiából javítok.
9. Anyáéknak többször mondom, hogy szeretem őket.
10. Rászólok arra, aki szemtel az utcán.

Bónusz: Egy napon keresztül mindenki mosolyogni fogok, hogy letehetjem, valóban visszamosolyognak-e rám.

Helló, új év, jöhetsz, 2020!

Karácsonyi nyereményjátékunk nyertesei

Kedves Gyerekek! Örülünk annak, hogy az idén is sikerült előcsalogatnunk hű olvasóinkból a játékos kedvet, ugyanis a szerkesztőségünkbe érkezett borítékok és levelek alapján meggyőződhattunk arról, hogy a lap egyik közkedvelt tartalma a harmadik oldalon található, hiszen a szelvényeken lévő kérdések megefejtésével néhány értékes nyeremény üthette a szerencsések markát. Lássuk a medvét!

A kérdések helyes válaszai a következők:

1. Mi a betlehemezés? Karácsonyhoz kötődő magyar népszokás. Többszereplős dramatikus játék.

2. Milyen eredetű a karácsony szó? Szláv eredetű.

3. A Biblia szerint hol született Jézus? Betlehemben, egy istállóban

4. Karácsony második napja melyik szentnek a napja? Szent István ünnepe.

5. Melyik országban jelent meg először a karácsonyfá? Németországban.

+1. Ki segíti a Mikulást az ajándékok elkészítésében? Manók.

Huawei Media Pad táblagépet nyert: **Rózsa Boglárka, 5. osztály, Majsai úti iskola, Szabadka**

Maxwel fülhallgatót nyert: **Hoffman Dorián, 6. osztály, Ady Endre iskola, Torda és Ördög Kornélia, 4. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse.**

T'nB vezeték nélküli számítógépegyet nyert **Kedves Andrej, 2. osztály, Testvériség-egység iskola, Bezdán és Radócki Viola, 5. osztály, Stevan Sremac iskola, Zenta**

Ketten nyertek fél éves Jó Pajtás-előfizetést: **Figura Gábor, 6. osztály, József Attila iskola, Újvidék és Papp Izolda, 8. osztály, Arany János iskola, Orom**

Hárman nyertek Jó Pajtás-csomagot (falinaptár, póló, bögre, toll, ceruza): **Tóth Máté, 4. osztály, Sonja Marinković iskola, Szentmihály, Farkas Mihály, 4. osztály, Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy és Vass Dorka, 5. osztály, Stevan Sremac iskola, Zenta.**

Gratulálunk a nyerteseknek, a többiek pedig készülhetnek a tavaszi nyereményjátékunkra!

Weöres Sándor

Újévi jókívánságok

*Pulyka melle, malac körme
liba lába, csőre –
Mit kívánjak mindnyájunknak
az új esztendőre?*

*Tiszta ötös bizonyítványt,
tisztá nyakat, mancsot
nyárra labdát, fürdőruhát,
télre jó bakancsot.
Tavasza sok rigófüttyöt,
hóvirág harangját,
őszre fehér új kenyeret,
diót, szőlőt, almát.*

*A fiúknak pléh harisnyát,
ördögbőr nadrágot,
a lányoknak tűt és cernát,
ha mégis kívánsott.*

*Hétköznapra erőt, munkát,
ünnepre parádét,
kéményfüstbe disznósonkát,
zsebbe csokoládét.
Trombitázó, harsonázó,
gurgulázó géget,
vedd az éneket a szádba,
ne ceruza végét.*

*Teljék be a kívánságunk,
mint vízzel a teknő,
mint negyvennyolc kecske lába
százkilencvenkettő.*

Kapcsolódási pontok

Szabadkán rendezték meg a Tantárgyháló döntőjét

A Tantárgyháló verseny döntőjét a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon a Vajdasági Módszertani Központ és az Új Kép folyóirat szervezésében bonyolították le. A megmérettetésen a diákoknak be kellett mutatniuk önálló kutatásukat. Erre az általános iskolásoknak öt, a középiskolásoknak pedig 10-12 perc állt rendelkezésükre. A megnyitón **Soós Edit**, az Új Kép folyóirat szerkesztője és **Szálás Tímea**, az Új Kép szerkesztője, a VMK elnöke köszöntötte a versenyzőket.

Szálás Tímeától megtudtuk, hogy az idén huszonkettedik alkalommal szervezték meg a Tantárgyhálót. A döntőn hatvan diák vett részt.

Az általános iskolások kategóriájában **Balázs Piri Dianna**, **Béres Zoltán**, **Burnac Gordana**, **Miskolci Nyilas Izabella** és **Takács Izabella** tanárok zsűriztek.

Nagypál Zsófia, az adai Cseh Károly Általános Iskola hetedik osztályos tanulójának témája Amazónia volt.

– Amikor megláttam a Tantárgyháló felhívását, rögtön megnéztem a témákat. Megakadt a szemem Amazóniánál, és tudtam, hogy ezt fogom választani. Nagyon jól éreztem magam. Először egy kicsit izgultam, ami szerintem természetes, de utána felszabadul-

tam. Ha lesz rá lehetőségem, jövőre is jelentkezni fogok a versenyre – nyilatkozta Nagypál Zsófia.

Ördög Noémi, az óbcesei Petőfi Sándor Általános Iskola nyolcadikos diákja a kert témakörét dolgozta fel.

– Azért választottam ezt a témát, mert nagyon közel áll hozzám a kert. Gyerekkorom jelentős részét a kertünkben töltöttem, és szép emlékeim fűződnek hozzá. A felkészülés során sok könyvet olvastam, és az internetet is böngésztem. Kikértem azoknak az ismerőseimnek a véleményét, akik jártasak ebben a témában. Az egyikükkel még a saját kertemet is megterveztem – tudtuk meg Ördög Noémitől.

Az idén első alkalommal magyarországi indulói is voltak a Tantárgyhálónak. **Czigányik Jázmin** Budapestről érkezett.

– Az interneten bukkantam rá erre a versenyre. Megtetszett, mert volt már korábban egy ehhez hasonló iskolai feladatom, amit nagyon élveztem. A nem demokratikus rendszerek működéséről írtam a pályázatomat. Örülök neki, hogy ezt a témát választottam. Kutatás közben alakult ki a témám, de összességében jónak érzem. Az elején egy kicsit izgultam, de aztán minden jól alakult – mondta Czigányik Jázmin.

A zsűri döntése értelmében az általános iskolások kategóriájában harmadik lett **Soós István** budapesti magántanuló, aki a kovász történetét és mikrobiológiáját mutatta be. **Ónody Livia** készítette fel a versenyre. Második helyezett lett **Fehér Barnabás**, a tordai Ady Endre Általános Iskola tanulója *Kovász királyság* című munkájával. Mentorai **Deák Ildikó**, **Csernoh Angéla** és **Juhász Irén** voltak. A dobogó legfelső fokára **Miskolci Bálint**, a szabadkai Majsai Úti Általános Iskola diákja állhatott *Elektromos autó – átok vagy áldás?* című kutatásával. Felkészítő tanárai **Szőcs Levente** és **Varga Patrícia** voltak. Különdíjban részesült **Biacsi Árpád** és **Nagy Anita**, a magyarcsernyei Petőfi Sándor Általános Iskola diákjai, **Szilágyi Roland** és **Uri Levente**, a bácsfeketehegyi Nikola Đurković Általános Iskola tanulói, valamint **Kollár Laura**, a szabadkai Majsai Úti Általános Iskola tanulója.

A Tantárgyháló a Bethlen Gábor Alap, a Szekeres László Alapítvány, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Tartományi Oktatási, Jogalkotási, Közigazgatási és Nemzeti Kisebbségi – Nemzeti Közösségi Titkárság, valamint az Educatio Alapítvány támogatásával valósult meg.

SzaB

Fotó: Szalma Brigitta

A döntős versenyzők

Ünnep a könyvtárban

Az óbecsei Népkönyvtár a gyermekhéten kiérdemelte a Legjobb intézmény címet

Ünnepélyes keretek közt emlékeztek meg december 20-án az óbecsei Népkönyvtár fennállásának 121. évfordulójáról. A rendezvényen megjelentek a diákok, a felnőttek, lelkes olvasók...

A helyi Schola Cantorum énekkar fellépését követően **Elizabeta Šijačić** és **Fercsik Kiss Piroska**, a könyvtár munkatársai tartottak rövid beszámolót a könyvtár működésének kezdeti időszakáról és az intézmény megalakulásáról, amelyre 1898 decemberében került sor.

– A Bács-Bodrog vármegye részét képező Óbecse nagyközség 1898. december 19-én megalakította a községi népkönyvtárat. Az újonnan létrehozott intézmény igen szerény könyvvállománnyal rendelkezett, melyet polcok hiányában ládákban helyeztek el a község háza egyik helyiségében. A lakosok nagyon kis százaléka tudott egyáltalán arról, hogy létezik Óbecsén könyvkölcsönzési lehetőség. A második világháború után községi könyvtárrá alakult. Jelentős időpont az 1963-as év, amikor intézményünk központi könyvtárrá minősült. A jelenlegi elnevezést 1976-ban kapta, és mára már korszerű intézménnyé vált. Büszkén mondhatjuk, hogy ma már több mint 150 000 könyv áll olvasóink rendelkezésére – hallottuk a könyvtárosoktól.

Lovas Đijanta, az óbecsei Népkönyvtár igazgatónője összegezte mindazokat a programokat, amelyeket az intézménynek sikerült megvalósítania 2019 folyamán.

– A 2019-es év rendkívül sikeres volt számunkra. Könyvtárunk nemcsak könyvkölcsönzési hely, hanem városunk kulturális központjává vált: író-olvasó találkozókat szerveztünk, a budapesti Szegedi Szabó Béla könyvbemutatója igazán jól sikerült. Dr. Reisinger János magyarországi irodalomtörténész Petőfi Sándorról tartott előadást. Nemrég az óbecsei Péter Lea versmondó Radnóti Miklós halálának 75. évfordulója alkalmából tartotta meg előadását, Ady Endre életéről, munkásságáról szintén városunk szülötte, Rókus Zoltán színész tartott előadást Magyar Rékával. Megszerveztük a bibliójátékokat, a községi szavalóversenyt, a Miroslav Antić szavalóversenyt, a népmesemondó versenyt. A nyári színpadon zenéi rendezvényeket tartottunk, fellépett a nyári zenei táborban résztvevő kis zenekar, a Katicabogarak is. Különösen büszkék vagyunk arra, hogy könyvtárunk első helyezést ért el a gyermekhéten, a Legjobb intézmény címet kapta – hallottuk az igazgatónőtől.

Az ünnepi műsor keretében **Teodora Rajić** Isidora Sekulić Norvégiai levelek című könyvéből olvasott fel részletet, **Stefaniga Viola** hegedűn előadta Schubert Ave Maria című szerzeményét, **Kalina Kurjački**

és **Dunja Vučinić** elénekelték Rossini Macskaduettjét, végezetül a község meghallgathatta Lord Alfred Tennyson versét **Farkas Trisztán** előadásában.

Ezután került sor a díjkiosztásra: akik egész évben a legtöbbet olvastak, diszoklevélben részesültek. Többek között a péterrévei negyedik **Hegedűs László** és édesanyja, **Hegedűs Zsuzsanna** is jutalmat kapott. Péterréven ők olvastak a legtöbbet.

– Már kiskoromban megszerettem a könyveket – meséli Lacika –, amikor még nem tudtam olvasni, anyukám sok mesét olvasott nekem, később magam is olvasni kezdtem. Otthon nagyon sok könyvem van, a könyvtárból is szoktunk kölcsönözni. Kezdetben főleg a Mátyás királyról szóló meséskönyveket kedveltem, mostanában a Geronimo- könyveket bújom. Az óvodás kishúgomnak is szoktam olvasni.

– Én is ösztönöztem az olvasásra – fűzi hozzá az anyuka –, mert a könyv nemcsak szórakoztat, hanem olvasással bővül a szókincse is, meg a helyesírása is javul. Szeretek olvasni, a könyvtáros ajánl nekem könyveket. S mikor Lacika otthon látja, hogy én olvasok, ő is olvas.

Mit mond a péterrévei könyvtáros, **Rab Virág Éva**?

Az anyuka együtt jár Lacikával és az ő óvodás kishúgával a könyvtárba, s ők olvasnak a legtöbbet. Rendszeresen vesznek ki könyveket, olvasnak. Példát mutat az anyuka a gyerekeinek azzal, hogy ő is olvas. Lacika nagyon szereti a Geronimo Stilton-könyveket, elolvasa magyarul, azután pedig szerb nyelven is, majd összeveti a kettőt. Ezzel a szerbtudását is fejleszti. Erre ösztönzi az anyuka is. Példaértékű!

Koncz Erzsébet

Lovas Đijanta és Hegedűs László

Rab Virág Éva a díjazottakkal

Paskó atya konyhája

Könyvbemutató az adai városháza dísztermében

A napokban **Paskó Csaba atya**, kelebiai plébános, a szabadkai Egyházmegye igazgatója, karnagy, mesterszakács látogatott el Adára, aki a városháza dísztermében mutatta be az **Első szakácskönyvem** című kötetet gyerekeknek, szülőknek és nagyszülőknek.

A könyv kimondottan gyermekeknek szól, hiszen az író véleménye szerint gyerekkorban kell megszerettetni a főzést, az ízeket. A könyvben lévő receptek mellett gasztronómiai témájú versek, mesék és idézetek találhatók. Az előadáson megismerhettük Paskó Csaba élet-történetét, majd első gyermekszakácskönyve kapcsán megosztotta gondolatait a jelenlevőkkel: hogyan is jött az ötlet, hogy gyermekeknek szóló könyvet ad ki. Ezután az első bekezdésből idézett:

Györe Johanna

„Gyerekek a konyhában! A konyhában?! Isten őrizz, mondják sokan. Gyerekekkel főzni macerás, ezt senki sem tudná tagadni. Viszont ezen kívül csak előnyeik vannak. Minden gyerek szívesebben eszi azt, ami belefutulhatott, és a főzés jóval több, mint csupán főzőcskézés, mert ugyanakkor tanít, nevel, fegyelmez, kreativitásra ösztönöz, és csapattá, családdá kovácsol. Talán nem is kell hangsúlyozni, mennyit számít, ha a kisgyerek látja szorgoskodni szüleit a konyhában, aztán kisgyermekkorban kell lefektetni az egészséges táplálkozás alapjait, és közben egy csomó egyéb hasznos dolgot is megtanulhatnak a gyerekek. Ennek egyik feltétele, hogy ne zárjuk el előlük a konyhát, és legyünk ott velük, mert ezek az eltöltött percek pótolhatatlanok. Vessük hát be a kicsiket a konyha kalandos világába minél előbb! Imádni fogják.”

A bemutató után a gyerekeket faggattuk, akik a könyvbemutatónak köszönhetően még inkább érdeklődést mutattak a gasztronómia iránt.

Györe Johanna – Muffint már teljesen egyedül tudok csinálni. Az előadáson elhangzottak alapján, vagyis Paskó atyának köszönhetően a következő étel, amit meg szeretnék tanulni sütni, az omlett. Nagyon szeretek a konyhában sündörögni, hiszen amikor kedvenc ételmezt, a spagettit főzzük, akkor ki nem maradnék az akcióból. A testvéreimmel és anyukámmal együtt közösen készítjük el. Ezek a közös pillanatok igazán értékesek számomra.

Tóth Leona

Othon anyukámmal együtt sokszor kísérletezünk újabbnál újabb receptekkel, amiket vagy az interneten olvasunk, vagy a *Konyhafőnök* című műsorból lopunk. Végül mindig a jól bevált, régebbi verzióra térünk át. Családunkban inkább a hagyományos ételek szerepelnek. Mi főételként leginkább rántott húst, combot eszünk.

Tóth Leona – A legelső étel, amit el tudok készíteni, az a muffin, ugyanis imádom! Könnyen és gyorsan elkészíthető, ezért is döntöttem úgy, hogy megtanulom az elkészítési módját. Igaz, a muffin sütemény, de a pizzán kívül ez is a kedvenc ételeim közé tartozik. Igyekszem kivenni a részemet a sütés-főzésből. Amikor anyukám a konyhában tevékenykedik, én mindig ott vagyok körülötte, nézem, hogyan csinálja, közben kérdegetem, mit, miért, hogyan kell, és így mindig tanulok valami újat.

Tóth Dalma – Kedvenc ételeim közé sorolnám a spagettit, a palacsintát és a lasagnét. A palacsintát én szoktam kisütni, viszont a tészta bekeverésében anyukám segít. Inkább az egyszerű ételeket kedvelem, de nagymamámmal sűrűn kísérletezünk különféle szószokkal. Nagyon szeretném megtanulni a hagymás-tejfölös mártást, amit anyukám mindig a sült halhoz készít, valamint a paradicsomos-fokhagymás-gyömbéres szósz is, amit mi általában a kínai étellel párosítunk. Szeretek kreatívkodni a konyhában, új ízeket kipróbálni. Anyukámmal az internetről, de a televízióból is ellessünk egy-egy ötletet, ami megmozgatja a fantáziánkat. Mivel az egyik barátnőm is próbálkozik különböző ételek elkészítésével, ez engem is motivál

Tóth Dalma

arra, hogy komolyabb érdeklődést mutassak a gasztronómia iránt. Előbb-utóbb mindenképpen meg szeretnék tanulni sütni-főzni, de még csak az elején tartok. Karácsonyi sütétnél természetesen én is besegítek. A mézeskalácsok tésztáját én gyúrom meg, majd kiszaggatom és a végén ki is díszítem őket. Húsvét táján a locsolkodóknak is készítünk apró süteményeket, azokat is én díszítem. Ha például kozák sapkát sütünk, akkor a családban mindenkinek megvan a feladata, ki melyik részét csinálja. Amikor kisül a piskóta, egyikünk szaggatja, a másik keni, a harmadik forgatja a kókuszban, illetve a csokimáz sem maradhat el.

W. J.

Fotó: Morvai Nagyballi Tamara, Wolf Janka

Az óbecsei Petar Konjović Alapfokú Zeneiskola minden év decemberében megszervezi újévi hangversenyét, melyen a letehetségebb diákjai mutatják meg a közönségnek, mindenekelőtt a szüleiknek, hogy mit tanultak az első félévben.

A koncertet a Népkönyvtár dísztermében tartották. A szülőket, rokonokat és barátokat **Lovas Đijanta**, a Népkönyvtár igazgatója, valamint **Krajtmár Tamara**, a Petar Konjović Zeneiskola igazgatója köszöntötte, aki a közelmúlt sikeres zenei eseményeire utalva leszögezte: az óbecsei hallgatóság értékeli, tiszteli és szereti polgártársai művészetét. A hagyományos hangversenyen 16 műsorszám szerepelt, a közönség szólísták, kamaraegyüttesek és a gyermekkórus előadását hallhatta.

A diákok újévi hangversenye jótékonyági rendezvény volt. Az önkéntes adományokat a közönség szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeinek a szükségleteire fordítják.

K. E.

Újévi koncert a Népkönyvtárban

Mi fán terem a mikroorganizmus?

Érdekes rendezvénynek lehettünk részesei a topolyai Juhász Erzsébet Könyvtárban: Mi fán terem a mikroorganizmus? címmel tartott foglalkozást **Holpert Csilla**, a Technológiai Kar hallgatója, aki nagyon aktív az egyetemi mikrobiológiai laborban.

– Mikrobiológusként jöttem ide előadni. Mivel nagyon érdekelnek a mikroorganizmusok, egy kicsit közelebb szerettem volna hozni a gyerekekhez ezeket a szervezeteket, melyek számunkra nagyon fontosak, viszont nagyon keveset hallani róluk. A gyerekek nagyon érdeklődőek voltak, és igenis megtanultak, sőt már tudtak is valamennyit róluk, viszont szerintem sok új, hasznos információt is kaptak. Először az volt a feladatuk, hogy kifessék a kü-

lönböző alakú mikroorganizmusokat, így megtudták azt figyelni, hogy ezek a szervezetek, bár egy csoportba tartoznak, nagyon sokszínűek és sokfélék lehetnek. Később az előadással kapcsolatban igaz – hamis játékot játszottunk, majd a végén le kellett magukat rajzolniuk mikroorganizmusként – nyilatkozta Holpert Csilla mikrobiológus, aki szerint a gyerekek nagyon kreatívak voltak, és érdekes volt velük dolgozni.

Szuromi Ivett (8 éves):

– Az tetszett a legjobban, hogy igaz vagy hamis? játékot játszottunk. A festegetés is tetszett és az, ahogyan magyaráztak. Megtanultam a mikroorganizmusokról, hogy milyen fajtáik vannak, hogy rosszak vagy jók és hogy milyen alakúak. Az én mikroorganizmusom

szőrös uborka alakú, a testben él, és rossz organizmus.

Pisttyák Zoltán (7 éves):

– A mikroorganizmusokról azt tanultam meg, hogy van köztük jó meg rossz is. A legjobban az tetszett, hogy lehetett festegetni.

A Mi fán terem? rendezvénysorozatot **Komáromi Dóra** szervezte, az előadókat is ő hívta meg a játékos előadásra, melyből a Juhász Erzsébet Könyvtár könyvtárosai, Nagy Emese és Bednárk Prokec Zita is kivették részüket. Ők minden előadás előtt ellátogattak az általános iskolákba, ahol játékos módon invitálták a gyerekeket a foglalkozásokra.

A rendezvényt a **Szekeres László Alapítvány** támogatta.

T. O.

Egy napom

Jézusom! Már megint fél hét, és újra hétfő! Ismét egy teendőmkel teli hét indul, aminek első próbája a hétfő reggel. Ilyen zsörtölődéssel indul nálam a nap.

Első teendőm, hogy megpróbálom kibérelni a fürdőszobát, hogy észhez térítsem magam egy jó kis zuhany segítségével. Mire kijövök, az idő a fellegekben jár, és ekkor megkezdem a kis futóversenymet az idővel. Jó kis maratont futok a fésűmért, bár mindig ugyanarra a helyre teszem, valahogy reggelre eltűnik, sehol se találom. Mire megtalálom, addigra már a zoknim, a kabátom és a cipőm is rajtam van, és az iskolatáskát is vonszolom. Gyors hajvakarás, és rohanás a buszmegállóhoz. A megállóban legalább két tucat gyerek néz velem szembe, majd jön a gondolat, hogy hogyan küzdöm fel magam a buszra, és ha sikerrel is járok, hányan ücsörögnek ott vigyorogva a kényelmes ülésen. Én azonban harcos vagyok, küzdök, haladok. Olykor egy-két kényszermosolyt kell bevállalnom, amikor valakinek a lábát „meg-tisztelem” a talpammal a hatalmas küzdelem során. Meglepő, de néha vissza is mosolyognak, ami egy rejély számomra, de örülök, hogy még van tolerancia a világon. Megérkezve a suliba sok barát vár, és rengeteg információ fogad. Csengetés, kezdődik a tanítás. Az órák végtelennek tűnnek, de a szünetekben az idő különös turbulenciával bír. Minden felgyorsul. Jókat szórakozunk, kihasználunk minden értékes percet, hogy jól érezzük magunkat, és hogy lerázzuk az órák terheit. Miután vége a munkaidőnek, cammogunk haza. Útközben azért mindig akad valaki, akinek nincs az eleme teljesen lemerülve, és felráz bennünket. Jöhet a viccelődés és néha egy kis csínytevés is. A kapun belépve már követelem a telefonommal való barátkozást, hiszen meg kell pihennem, le kell bonyolítanom a halaszthatatlan ügyeim, mert ha felhalmozódik, akkor másnap nem lesz elég a megengedett napi egy óra pötyögtetés. Gyorsan átnézem a blogos csajok oldalát, megnézek pár videót, és elbúcsúzom kedvenckémtől. Jöhet a kényszermunka. Tanulok, amennyi a bőröm alá fér, aztán majd a számok megmutatják, mire is volt elég.

Bezuhanok az ágyamba, előveszem az éppen aktuális olvasmányt, és olvasok egy kicsit. Aztán már csak az ébresztőm hangjára riadok fel, és indulhat előlről a napi rutin.

Bakos Dorina, 5. osztály, J.J.Zmaj iskola, Szenttamás

A zsványtanyán

Egy nyári napon János vitéz szomorúan ment el szülőföldjéről.

Ballagott, ballagott, egyszer csak betévedt a zsványok falujába. Meglátott egy fogadót, bement, meglátta, hogy mind a tizenkét zsvány fegyverrel mutat feléje. De Jancsi nem ijedt meg tőlük, hanem csak megkérdezte, hogy befogadják-e ide egy éjszakára. Be is fogadták, a zsványok lementek a pincébe borért. Utána ittak, ettek, mulatoztak, miközben sok bort ittak. De János vitéz csak kortyolgatta a bort, és már nagyon elfáradt. Azt mondta a zsványoknak, hogy most már ő elmegy aludni. Mikor ment fel a szobába, meglátta, hogy valami csillog előtte. Felcsillant a szeme, és gyorsan odament, hogy megnézzé mi az. Amikor odament, meglátta, hogy tömérdek arany és ezüst van a pincében. Magában azt gondolta, hogy majd elviszi Iluskájának a sok kincset. De aztán furdalta a lelkiismerete, hogy inkább nem viszi el a kincset, amit úgy szedtek össze, hogy gyilkoltak és loptak. Inkább kiment a házból, és felgyújtotta a házat, benne a zsványokkal.

Már csak holttesteket látott a romok közt.

Rác Szabó Dávid, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Téli pillanatok

A tél a legboldogabb évszak, a nyár a legvidámabb, az ősz a legszebb, a tavasz a legüdebb. Nekem ezek közül a tél a legkedvesebb.

Azért a tél a legboldogabb, mert ekkor van a legszebb családi ünnep, a karácsony. Karácsonykor minden gyermek lelke örül. Esik a hó, „jön

a Jézuska”, nincs tanítás, minden adott a legjobb bulikhoz. Lehet menni a haverokkal szánkózni, lehet otthon aludni tíz óráig, lehet a számítógép előtt ülni egész nap (bár nem ajánlott), vagy lehet a családdal beszélgetni. Lehet úgy hőembert építeni a testvéreiddel, hogy közben egy spontán hógolyócsata közepén találod magad, de örülsz neki, mivel úgys ez lett volna a következő napirendi pont. A hőemberépítéssel egybekötött hócsata után az anyukátok vár bent egy jó nagy pohár kakaóval, hogy felmelegedjete. Mindezek után irány a nagyihoz, mivel nála még nincs legalább öt hőember, és nincs a fal tele hógolyómaradványokkal. Igen, azoknak a hógolyóknak a maradványaival, amivel nem találta fején a tesódat. Aztán anya megint hatszor szól, hogy menjetek be, mert meg fogtok fájni. Mire nagy nehezen bementetek, már indultok is haza, utána alvás, de nem szomorkodhatsz, mivel holnap van az a nap, amikor a társaságodból mindenki ráér, és mehettek „garázdálkodni” a faluba. Nagy csoda történt, mivel a saját pénzedet költheted majd el, mivel így több van, mint ha a szüleidtől kértél volna. Persze neked aznap este jut eszedbe, hogy másnap kellene a szánkó. Ilyenkor nagy dilemmában vagy, hogy szólj-e apukádnak, hogy vegye elő, vagy vedd le te a padlásról. Az utóbbival csak az a baj, hogy nem tudod pontosan, hogy hol van, vagyis sejtet, hogy a padláson, de nem biztos... Az is lehet, hogy a garázsban van, de az is lehet, hogy a fészterben, te sem tudod igazán, úgyhogy a mese vége mégis az, hogy inkább szólj apukádnak...

Eljött a nagy nap reggele, megvan a szánkó! Megetted a reggelidet, megittad a teát, végre elindulnál. Kilépsz az ajtón, eszedbe jut, hogy nem hoztad a kulcsodat és a pénztércádat. Visszamegy. Indulnál, előtte anyukáddal megbeszéled a szokásosat: mikor jössz, hol leszel, vigyázz magadra stb. Elindulsz, találálkzol a haverokkal, indítatok valami zenét, kerestek egy nektek tetsző hegyet. Igaz, hogy vannak már ott, de nektek ez nem számít, elkezdtek szánkózni. Mindenki jól érzi magát, de egyre több az ember... Végül még az egyik tanárodat is meglátod az osztályával szánkózni. Aztán még egy tanárt meglátsz az osztályával szánkózni, de még csak fél négy van. Még pár órát szánkókozom, aztán mindenki hazamegy. Otthon áll a karácsonyfa, jó hogy áll, hiszen holnap este szenteste.

Eljött az idő, a holnap estéből ma este lett, a Jézuska pedig „meghozta az ajándékokat”. A mi családunkban az a szokás, hogy nem csak otthon ünnepelünk, hanem huszonnegyedikén napközben nálunk „jön a Jézuska”, huszonötödikén este a mamámnál, huszonötödikén pedig a másik mamáméknál ünnepelünk.

Nekem ezek a legemlékezetesebb pillanatok a télből. Csak ezek miatt a pillanatok miatt szeretem a telet, mert amúgy a téli időjárást és azt, hogy mindenhova kabátban, sapkában és sálban kell járni, nagyon nem szeretem!

Bezdán Adrián, 7. osztály, Id. Kovács Gyula iskola, Bácskossuthfalva

Karácsonyi ajándék

Arnóci Dávid, 2. osztály, Duro Salaj iskola, Szabadka

Lovaggá lettem (Arany János Toldi c. műve alapján)

Én egy szegény legény vagyok, mert bátyám nem vitéznek nevelt.
Állok az országúton, s nézem a közelgő vitézeket. Ideér a had, és Laczfő nádor ezt kérde tőlem:

– „Hé, paraszt! Melyik út megyen itt Budára?”

Én pedig az eddig vállamon tartott vendégdallal mutatom az irányt.
Később látom, hogy nagy lakoma készülődik az apai háznál. Bátyám tért haza, s én gondolám, lehet, hogy jó szívvel fogad.

Dehogyan fogadott jó szívvel, mikor megöleltem volna, akkor ellökött magától. S mikor a jussomat kértem, lepfozott és hátrálni kezdett, mert látta, hogy ütni készülök. De anyánk közénk állt. Én pedig sírva vonultam el az udvar végébe.

Lakoma után György és vitézei elkezdtek gúnyolódni, de én tűrtem. Egyszer csak az egyik vitéz nekem ütötte a dárdát, én pedig mérgemben közéjük dobtam a malomkődarabot. Egyiket eltaláltam, s rögtön szörnyethalt. Menekülni kezdtem a bátyám s vitézei elől.

Három napig egy nádasban laktam, míg egyszer csak Bence rám talált. Hozott enni és inni. A búcsú után elindultam vándorolni. Időközben két farkassal is megvívám. A réti farkasokat hazavittem, majd a bátyám ágyára tettem. Elköszöntem anyámtól, és elindultam. Azon az estén messzire jutottam az apai háztól. Pestre érkeztem előtt találkoztam egy özvegyvel a temetőben. Megígértem neki, hogy bármi áron is, de legyőzöm a csehet. Pesten lefogtam egy elszabadult bikát, de csak egy májdarabot kaptam cserébe, amit aztán odaadtam egy kóbor kutyának. Végül egy temetőben aludtam el, de egyszer csak felébredtem a patkódobogásra. Felkeltem, s Bencét láttam a lovon. Odszaladtam. Elbeszélgettünk, azután felvágtam az anyámtól kapott cipőt, de beletört a kés. Egy vasszelelence volt benne, abban pedig száz aranypénz.

Másnap abból vettem sisakot, kardot, buzogányt, lópáncélt, páncélt és még sok mindent. Még aznap megküzdöttem a csehvel, és én győzedelmeskedtem.

Én anyámmal felköltöztem Budára, bátyám pedig visszament Nagyluba lakni.

Horvát Dániel, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Levél a királyhoz

Tisztelt Király uram!

Az én fiaim Toldi György és Toldi Miklós. Köztük nem valami jó a kapcsolat, ezért nem is szeretnek egy légtérben lenni. György, amikor hazajött, elkezdte piszkáltatni Miklóst a szolgálival. Ő egy darabig tűrte is, de aztán, amikor egy dárda a vállát érintette, nagyon mérges lett, és a malomkövet, amin ült, közéjük hajította. Véletlenül az egyiket eltalálta, és a halálát okozta. De ő nem akarta megölni, csak nem tudta visszafogni

a dühét, azért találta el. Elbujdosott, mert a bátyja nagyon mérges lett rá. Három napig bujdosott, aztán este hazajött, de el is ment újra. Most nem tudom, hová ment. De gondolom, György is beszámolt már erről, csak nem így, gondolom, ő magát egyáltalán nem okolta. De bizony nagyon is bűnös, mert az egészet kigondolta, és csak arra a pillanatra várt, hogy Miklós egyet vétsen, hogy kitúrassa a családi vagyonból. Lényegében György a bűnös! Kérem szépen, uram, könyörüljön meg rajta. Tudja, nekem nagyon nehéz, hogy szegény fiamnak olyan rossz.

Kérem, könyörüljön rajta! Nagyon hálás lennék érte.

Nagyfalu, 1356

Toldi Lőrinczné

Páncsity Dia, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Bujdosásom története

Rosszat tettem, tudom jól. Megöltem egy ártatlan embert csak azért, mert dühös voltam a testvéremre. Sajnálom, megbántam.

Futottam. Gyors voltam, akárcsak egy ló. Félttem, mert tudtam, úgyis utolérnek a katonák, de mégsem ez történt. Nem értek utol. Beértem egy erdőbe, ahol az este is utolért. Egy patak csordogált az erdő mellett. Dús nádas borította, békák kuruttyoltak. Úgy gondoltam, itt töltöm az éjszakát a nádasban, hiszen nincs hova mennem. Kitapostam alvóhelyem a nádasban, és lefeküdtem a kemény és száraz földre. Nem tudtam elaludni, sorra merültek fel a kérdések a fejemben. Hová menjek én ezek után? Mi lesz majd velem? Hiányozom én valakinek? Nem hiszem, esetleg csak édesanyámnak. Miért tettem ezt? Miért öltem meg egy ártatlan embert? Nem tudom, én magam sem tudom, hogy miért tettem azt, amit tettem. Hajnalodni kezdett. Boldogan csiripeltek a madarak, boldogabban, mint ahogy én akkor lelkileg voltam. Valami morajlást hallottam, mire rájöttem, hogy ez az én gyomrom. Éhes voltam, mint egy farkas. Nem tudtam mit enni, ezért elindultam ételt keresni. Már úgy volt, hogy feladom a keresést, amikor megláttam egy madárfészket a fán. Gyorsan felmásztram a fára, és óvatosan kivettem belőle a tojásokat, nehogy összetörjön a leendő reggelim. Lemásztram a fáról, és nekiálltam a lakomának. Bár nem igazán volt lakomának nevezhető, hiszen elég kevés volt ez az én gyomromnak. Megettem ezt a pár tojást, és visszamentem oda, ahol az éjszakát töltöttem. Eltelt három nap. Három egész, kerek nap. A nádasban hallottam valami csörgést. Azt hittem, hogy farkas vagy valami hasonló fenevad. Kiderült, hogy régi, hű cselédem, Bence volt az. Azt mondta, őt rég nem látott édesanyám küldte, hogy keressen meg engem. Már három napja keresett, amikor végre rám talált. Átadott egy tarisznyát, ami telis-tele volt finomságokkal. Cipó, hús és ízletes vörösbort volt benne. Nekiálltam falatozni, hiszen nagyon éhes voltam már. Megettem mindent, azután Bence is elment. Eljött az este, és újra lefeküdtem a nádasban.

Sokáig bujdosam, de szerencsére már nem kell rejtőzködnöm, hiszen valóra vált az álomom. Katona vagyok, egy erős és hűséges katona.

Surányi Vivien, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Varázscsizma

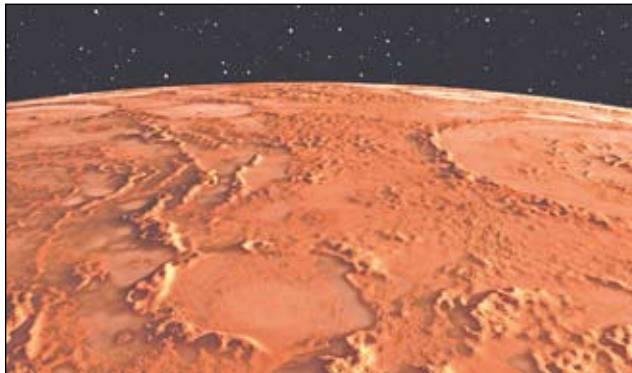
Pechó Szabolcs, 3. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Karácsonyi ajándék

Ádám Dániel, 2. osztály, Duro Salaj iskola, Szabadka

Víz a Marson

Akár már néhány centiméter mélyen lehet víz a Marson – derült ki a Geophysical Research Letters című szaklap egyik tanulmányából. Az amerikai űrkutatási hivatal, a NASA Mars Reconnaissance Orbiter (MRO) nevű felderítőműholdjának és a Mars Odyssey Orbiter nevű műholdjának adatai alapján elkészítették a Mars felszíne alatt rejlő jég térképét. Eszerint az északi félteke Arcadia Planitia nevű régiójában kevesebb mint 30 centiméter mélyen már található jég. Feltételezik, hogy helyenként akár már pár centiméter mélyen is létezhet jég.

– Nincs szükség kotrógépre ahhoz, hogy kiássuk ezt a jeget. Elég lehet egy lapát is – mondta Sylvain Piqueux, a NASA bolygókutató intézet kutatója.

Folytatják az adatgyűjtést a Marson lévő jég után, hogy megtalálják a legideálisabb helyet az asztronauták jövőbeli landolásához.

Egykoron a Mars meleg bolygó volt. Valami azonban történt 3,5 milliárd évvel ezelőtt, és elveszítette légkörét. Csak egy vékony atmoszféra létezik, amelyből kiszöknek az olyan gázok, mint a vízpára, és ha most lenne is a felszínén víz, az azonnal elpárologna. Jég formájában azonban létezhet víz a felszín alatt, a tudományos bizonyítékok szerint a Mars sarkvidéki területein és a középső szélességi körein.

A NASA Phoenix nevű marsjárója gyűjtött is mintát a sarkvidéki jégből, és 2008-ban megállapította, hogy vízjégről van szó.

A kutatók a jövőben több információt szeretnének szerezni a felszín alatti jégről és arról, változik-e a marsi évszakok során. (MTI)

CSAK A LEGFIGYELMESEBBEKNEK!

Bevezetés az igazán nagy számok világába

Tíz nulladik hatványa 1 (egyjegyű), első hatványa 10 (kétfegyű), második hatványa 100 (háromjegyű)... Ezért tér el a két számoszlop. Az -árd végű szám ezerszerese az -ó végű (azonos kezdetű) számnak; a következő latin számról elnevezett szám milliószorosa az előzőnek (például a kvadrillió a trilliónak). (A trilliárd és a nagyobb -árd végű számnevek létezését egyes források tagadják; ehelyett az ezer, tízezer, százezer trillió elnevezéseket használják.)

Kezdjük a milliárdnál: milliárd, (angolul) billion, tízmilliárd, százmilliárd, billió, (angolul) trillion, tízbillió, százbillió, billiárd, (angolul) quadrillion, tízbilliárd, százbilliárd, trillió, (angolul) quintillion, tíztrillió, száztrillió, trilliárd, tíztrilliárd, száztrilliárd, kvadrillió, tíz kvadrillió, száz kvadrillió, kvadrilliárd, tíz kvadrilliárd, száz kvadrilliárd, kvintillió, tíz kvintillió, száz kvintillió, kvintilliárd, (angolul) decillion, tíz kvintilliárd, száz kvintilliárd, szextillió, tíz szextillió, száz szextillió, szextilliárd, tíz szextilliárd, száz szextilliárd, szeptillió, tíz szeptillió, száz szeptillió, szeptilliárd, tíz szeptilliárd, száz szeptilliárd, oktillió, tíz oktillió, száz oktillió, oktilliárd, tíz oktilliárd, száz oktilliárd, nonillió, tíz nonillió, száz nonillió, nonilliárd, tíz nonilliárd, száz nonilliárd, decillió, tíz decillió, száz decillió, decilliárd, tíz decilliárd, száz decilliárd, centilli.

Ebbe belefáradtunk!

Ahol megismerheted a csillagokat, és a Tejutat is láthatod

A Zselicben bújk meg egy csillagpark, Magyarország első Csillagoségbolt-parkjának közepén. Ha szereted bámulni a csillagos eget, vagy érdekel a csillagászat, akkor ezt a helyet neked találták ki. Hol találod? Magyarországon, a Balatontól és Kaposvártól délre, Somogy és Baranya megye határán. A dombtság tengerszint feletti magassága átlag 200-250 méter, legmagasabb pontja, a Hollófészek is csupán 358 m magas, de kivételes hely.

Ma már szinte nem is látjuk a csillagokat, az eget elvakítja az a rengeteg fény, amit az utcai lámpák, épületek, szórakozóhelyek, autók, kirakatok bocsátanak ki magukból. Különösen igaz ez a nagyvárosokra, ahol mára szinte teljesen eltűntek szemünk előtt a csillagok.

A csillagpark felülnézetből

Éppen ezért a Nemzetközi Csillagoségbolt Szövetség megalapította a „nemzetközi csillagoségbolt-park” címet, amelyet olyan területeknek adományoz, ahol mesterséges fényektől mentesen csodálhatjuk meg a csillagos égboltot. Európában elsőként a Zselici Tájvédelmi Körzet büszkélkedhetett ilyen kitüntetéssel, amelyet 2009-ben nyert el.

Mára már a Hortobágyi Nemzeti Park is megkapta ezt a rangos kitüntetést, de a zselici park 2015-ben egy csillagvizsgálóval is meglepte a csillagászat szerelmeseit. A 840 négyzetméteres épület magába foglal egy planetáriumot, egy távcsőkupolát, két nagy, egymásba nyitható előadótermet és egy filmek készítésére alkalmas stúdiót. A csillagvizsgálóval szemben egy 25 méter magas fa kilátó is van, ahonnan csodálatos kilátás nyílik a környékre. A planetárium előtt egy hatalmas, fénylő pontokkal teli térkép áll, mely megmutatja, melyik város, ország mennyire fényszennyezett. A térkép előtt kis kerek, asztalhoz hasonló vitrinekben őrzik a csillagpark meteorit-gyűjteményét. A híres cseljabinszki meteorithullásból is őriznek itt egy darabot, de a Magyarországon talált legnagyobb meteorit-darabból is van itt egy vizsgálati metszet.

A Tejút az éjszaka fényében

Tigrisek emberközelben

Az Egyesült Államok területén több tigris él fogságban vagy ember mellett, mint ahány a szabad természetben összesen maradt. Sokukkal rosszul bántak.

Clay, Daniel és Enzo: egy oklahomai állatparkból menekítették ki őket és 36 másik tigrist. Ma már jól megy a soruk, Colorado államban a keenesburgi Wild Animal Sanctuary állatmenhely lakói

Az Egyesült Államok Állatkertjeinek és Akváriumainak Szövetsége, az AZA akkreditációjával rendelkező 236 nagy állatkert, akvárium és állatpark nem engedi, hogy látogatói közvetlenül érintkezzenek a tig-

Pat Craig létesítményigazgató és kutyája, Little Bit autóval járja körbe a Refuge közel 4 ezer hektárnyi területét. A park egyik első lakója, Budah már megszokta 14 hektáros lakhelyét. A Refuge és az Animal Sanctuary együttvéve a világ legnagyobb ragadozómenhelye

risekkel. Az AZA-tagok, köztük a National Geographic Partners anyacége, a The Walt Disney Company, csak fajtiszta tigrisek szaporítását engedélyezik, és azt is csak a faj fennmaradása érdekében. A szakemberek szerint mindez azt bizonyítja, hogy az elmúlt három évtizedben sokat fejlődött az egzotikus állatok tartását övező szemlélet. Ma már a fajmentés a legfontosabb, valamint az, hogy minél természetesebbek legyenek a tartási viszonyok.

Turisták lesik a plüssállattal játszó kölyköt a Myrtle Beach Safari „simogasson kistigrist, és fotózkodjon vele!” fizetős programjában. Fogalmuk sincs, miként tartják és tenyésztik a tigriseket, és mi lesz a sorsuk, ha már túl nagyok a simogatáshoz, fényképezkedéshez

Az üzleti célú tigris-tenyészetek bezzeg engedik a kölyöksimogatást.

A National Geographic decemberi számában számol be arról, hogy sok kis állatkert mondja magáról, hogy tulajdonképpen menhely, ám csak kevesen teljesítik a vonatkozó előírásokat. Bobbi Brink, az egzotikus állatokat mentő San Diego-i Lions Tigers & Bears vezetője szerint az igazi menhely nem tenyészt, nem ad-vesz állatot, tiltja, hogy befogadottjaival a látogatók közvetlen kapcsolatba kerüljenek, és végórájukig eteti-gondozza lakóit.

Az Egyesült Államokban az egzotikus, melegvérű, nem a húsuk vagy a prémium miatt tartott állatokat szaporító-tenyésztő, illetve a nagyközönségnek bemutató parkok, menhelyek működése minisztériumi engedélyhez kötött.

Ha a világ tetején elolvad a hó

Ázsia legmagasabb hegyeinek jégtakarója olvadozik, így veszedelmes áradásokkal fenyegető új, nagy tavak keletkezhetnek.

Aki repülővel közelíti meg a Mount Everestet, zord, fehér hegycsúcsok végtelen sorát látja maga alatt. Nincs még egy ehhez fogható táj a földkerekségen. A Himalája hatalmas gleccsereit a minden nyáron új és új havat hozó monszunszelek alakították ki. Igen ám, de meglehet, hogy nyolcvan esztendő múlva már hirmondó sem marad ezekből az óriási jégfolyamokból. Az év elején az ICIMOD (Nemzetközi Integrált Hegyvidékfejlesztési Központ) részletes tanulmányt

jelentetett meg arról, hogy miképpen fog hatni a klímaváltozás a Himalája, a Hindukus, a Karakorum és a Pamír Afganisztántól Mianmarig húzódó hatalmas hegyvonulatára. A tanulmányban közzétett becslés szerint a globális felmelegedés mértékétől függően a jelenlegi mintegy 56 ezer gleccsernek legkevesebb egyharmada, maximum kétharmada minden bizonnyal el fog tűnni a 21. század végéig.

Ez meglehetősen vészjósló előrejelzés Dél-Ázsia csaknem kétfelmillió lakosa számára. Nekik ugyanis a gleccserek jelentik az első számú édesvízforrást, ezért a jégfolyamok nemcsak a táplálkozás, hanem

a higiénia, a mezőgazdaság, az energia és a turizmus szempontjából is fontosak. A tanulmány emellett kitért egy sokkal égetőbb kérdésre is: ha ilyen gyorsan olvadnak a gleccserek, mi lesz a sok olvadékvízzel? Összehasonlításképp: hozzávetőlegesen ekkora az észak-amerikai Nagy-tavak közé tartozó Huron-tó, a földkerekség negyedik legnagyobb tavának víztömege. (ng.hu)

A kávémasina

Volt egyszer egy szegény özvegyasszony, szegény, mint a templom egere. Nem volt neki se háza, se földje, se búzája, csak egy árva fia, aki esztendőök óta idegenben kóborolt. Bizony nehéz sora volt az özvegynek egymagában. Nemhiába sóhajtott fel magában vagy százszor is:

– Bár jönne haza a fiú, és segítene rajtam!

Egyszer aztán, amint éppen elrévedve ült a rokka mellett, s amint a szálát fonta, fonogatta a gondolatait is, váratlanul kinyílt az ajtó, és belépett a fiú. Jaj, mekkorát sikoltott, hogy ugrott tüstént a nyakába!

– Édes fiam – suttogta a fülébe –, de jó, hogy újra itt vagy! Tudom én, jobb dolgom lesz ezentúl!

És sírva fakadt keservesen, mert annyit szenvedett szegény.

– Nocsak, no, szülém – csendesítette a fiú. – Most már minden jóra fordul, ne féljen. Van ám énnekem egy csudamasinám.

Ezzel előkotort a foszlott kabátja zsebéből egy különös kis batyut. Kibontotta, s nem más bujt elő belőle, mint egy ócska kávédaráló. Az volt minden kincse. Le is tette tüstént az asztalra.

– Jaj nekem – hervadt le az özvegy mosolygása –, aztán ez mire jó? Ennél már jobb még az én régi kávémasinám is.

– Várj csak, várj, anyácskám – felelte a fiú –, meglátod tüstént, csinálj csak gyorsan egy csésze kávé, nagyon megéheztem ám az úton!

– No, a kávé még csak megfőzném – mondta az asszony –, de honnan vegyek zsemlet hozzá? Hisz a pék nincs már nyitva.

– Ne törődj vele – legyintett a fiú –, zsemlelő majd gondoskodom én.

Az asszony kiment a konyhába, térült-fordult, s rövidesen hozta egy csuporban a kávé.

– Mit gondol, szülém – kérdezte a fiú –, ránk látnak-e vajon az ablakon keresztül? – Ha a függönyt behúzzuk, bajosan – s ezzel az özvegyasszony az ablakhoz lépett, s készségesen befűgönyözte, mert kíváncsi volt, hogy mit akar a fia. Az pedig az asztalhoz lépett, megforgatta a kávémasinát, s közben így mormogott:

– Kis darálóm, jól darálj, zsemlet adjál, meg se állj!

Alig ejtette ki az utolsó szót, kicsapódott a daráló ajtócskája, és szép szöke zsemlek pottyantak ki belőle, sorban egymás után. A fiú számba vette őket, s mikor már megelégtelt, így szólt:

– Kis darálóm, ne darálj, nyugton állj, és szóra várj!

Akkor az ajtócska újra becsukódott. Az özvegyasszony összecsapta a kezét megdöbbenésében. Jaj, de szerette volna tudni, hogy mindez hogyan történt! De hiába, már titok maradt! Sőt a fia tüstént megfogadta vele, hogy soha senkinek ne beszéljen a masináról, másként az elveszti csodás erejét.

Megfogadta persze, szívesen megfogadta, bár nehéz az ilyesmi, hiszen átlátta nyomban, hogy a ritka kincs birtokában egyszerűen könnyebb lesz az életük. Attól kezdve csakugyan nem szükköltek többé. Dolgozni ugyan dolgoztak továbbra is. Nem vesztették el a józan eszüket, nem pazaroltak, nem dorbézoltak, így aztán arra is tellett, hogy másoknak segítsenek.

Így éltek, éldegéltek zavartalan boldogságban. S így élhettek volna életük végéig, ha történetesen nincs egy gonosz szomszédjuk. Ennek a

szomszédnak feltűnt, hogy a két szegény ember jobban öltözködik, mint régen, húst eszik majd mindennap, és a koldusokat se veri el az ajtaja előtt. S mivel irigy és kapzsi teremtség volt, nem tudott belenyugodni a dologba, tudni akarta, honnét van ez a jó mód. Addig-addig szaglászott, leskelődött, míg rá nem jött.

Az özvegyasszony ugyanis egyszer nem függönyözött be eléggé, amikor a fia a darálót mondókájával munkára szólította. A gonosz szomszéd ott fűlt éppen az ablak alatt. Meghallotta a mondókat, bekukucskált a szobába – elég volt neki egy pillantás, s megértett mindent. Hej, szörnyen megkívánta azon minutumban a csodás masinát. Eltöklelte, hogy megszerzi magának, ha törik, ha szakad.

Megszerzi, de hogyan? Fogta magát, álnok kedveskedéssel meghívta az özvegyet és a fiát magához, étellel, itallal jól tartotta őket, majd még egy kis borkóstolóra lecsalogatta mit sem sejtő vendégeit a pincéjébe. Akkor aztán nagy hirtelen rájuk zárta a vasalt pincekaput. No, dörzsölte a kezét örömeiben, hogy végre megszabadult tőlük. S már ugrott is azon nyomban, berontott a házukba, fogta a darálót, szaladt vele haza, bezárkózott, s kitette az asztal közepére. S mivel gabonakereskedő volt, s leginkább búzára áhítozott, megforgatta a masinát ilyenképpen:

– Kis darálóm, jól darálj, búzát adjál, meg se állj!

A daráló neki is engedelmeskedett. Ajtócskája kipattant, és peregni, peregni kezdtek belőle a szép piros búzaszemek. A kapzsi nézte, nézte a kiáradó búzapatakat, és azt se tudta, hová legyen örömeiben. A szemek pedig dőltek, egyre dőltek, belepték az asztalt, lefolytak a földre, nem sok időbe telt, már búzában gázolt a gonosz szomszéd. Nem sejtett akkor ő még semmi rosszat! Csak amikor a búzatenger a szobában már térden felül ért, akkor kezdett aggódni. S most sem jutott más eszébe. Újra és újra elmondta a mondókat, hátha megáll a masina:

– Kis darálóm, jól darálj, búzát adjál, meg se állj!

No, hiszen leshette! A daráló járt, egyre járt, tette a kötelességét, ontotta a búzát, hogy az isten-áldás már majd belepte a székét, az asztalt. Most már csakugyan megjíedt a gonosz, kapzsi ember. Derékig be volt már temetve, s ő bénult aggyal a versikét hangosan kiáltozta, hátha abbahagyja a masina. Majd könyörögni kezdett: – Elég! Elég! Daráló, daráló, állj már meg!

De hát könyöröghetett, kiáltozhatott, megállíthatatlanul folydogáltak a gabonaszemek. Végül lekapott egy csákányt a kemencéről, hogy szétverje a masinát. De borzalom! A szétvert daráló minden kis darabja új darálóvá változott, és ontotta, ontotta magából a búzát. Elveszett ember volt most már a gonosz szomszéd. A szemek felértek az ablakig, pár pillanat, s már a mestergerendát feszegették. Tán kiáltozott még segítségért, de hiába, senki sem hallotta. Csak amikor már kapun, padlásablakon hömpölygött, áradt kifelé a búza, akkor vették észre a csodát a szomszédok. Akkor aztán egyszerűen összeszaladt a falu, megnézni, mi történt.

Keresték-kutatták a nyitját, még a pincébe is lementek. S ott rábukkantak az özvegyasszonyra meg a fiára. Tüstént kiszabadították őket. A fiúnak elég volt egy pillantás, s azonnal kitalálta a dolgot. Szép csendesén megszólalt:

– Kis darálóm ne darálj, nyugton állj, és szóra várj!

Erre pár szem búza aláhullott még, s aztán elállt a gabonafolyam. A szomszédok eltakarították a búzát, s holtan húzták ki alóla a kapzsi kereskedőt.

„Gonosz ember volt” – mondták, s megnyugodva hazatértek.

Csak a fiú szomorkodott még egy darabig, oda lett csodamívelő darálója. Eltűnt, elveszett csodatevő ereje, mert a varázsmondókat idegének is hallották. No de azért ő sem búsult sokáig, hiszen a masinával már eddig is annyit szereztek, hogy gondtalanul éldegélhettek belőle, amíg világ a világ.

(Osztrák népmese)

ELSŐ FEJEZET

amelyben Rév Fülöp felébred,
és minden megváltozik

Balatónia tavi ország, ott terem a morolánc és a kockafű. Nagy tó partján kicsiny falvak, apró városok láncolata, körös-körül félelmetes meredélyekkel hatalmas hegységek, rejtelmes vadonok. Az utazónak gyönyörűség a kalandoroknak kihívás, meg persze kaland. E hatalmas birodalom ura a hatalmas Csobánc király. Hatalmas Csobánc király hatalmas palotája messzeföldről látszik, és messzeföldön híres. Eme hatalmas birodalomban élt Rév Fülöp, aki szerette a puszpángot reggelire, a tördemicet ebédre és a loncot vacsorára. De legkedvesebb elegele mindenekfelett a tördemic volt.

Fülöp, ha tehette, leginkább a szántódpusztán heverészett. Mert heverészni nagyon jó! Ha a nap melengette földhöz simulhatott a háta, ha pocakját birizgálták a szellőfodrok, ha orrára szálltak a felhőpamatok, ha a fülébe susmotolt a gyöngye fű, nála boldogabb Fülöp nem hevert hanyatt az egész birodalomban.

Egy ilyen heverészős nap délutánján, mikor jól kibélelte hasát, s halkan hortyogva szundított az országút mellett, megállt lábánál egy diszes batár, a hatalmas Csobánc király legpompázatosabb kocsija. De ezúttal nem a hatalmas Csobánc

Jeney Zoltán

Rév Fülöp

(Részlet)

király ült benne, hanem őfelsége leghatalmasabb leánya, a felhőtlen szépségű, szíromruhájú, mézes szavú, bársonytekintetű Akarattya hercegnő. Róla azt kell tudni, hogy vérbeli hercegnő. Vagyis rettenetesen szeszélyes, nyafka és akaratos. Ez a rettenetesen szeszélyes, nyafka és akaratos hercegnő sipákolva kikiáltott a batárból:

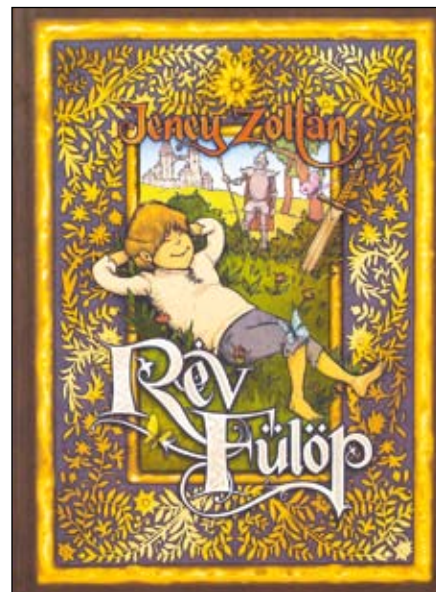
– Héha! Hahó! – nem ismert illetet tudniillik, amikor alattvalókkal találkozott. – Hé, te! Te kis vakarék! Gyere ide! Ide, ide! Hé!

Azért kiabált ennyit, mert Fülöp oly mélyen aludt, hogy akár oroszlánkórúst is bömböltethettek volna a füle odújában, akár tamburinnak használhatták volna a dobhátyáját, ő föl nem ébredt volna.

– Ébressze már föl valaki azt a kis mormotát! – vetette oda foghegyről Akarattya hercegnő az egyik szolgálattelőjének, aki ugrott is, hogy kirázza az álmot jó Fülöpünk szeméből. Addig rázogatta, míg tényleg fölébredt, s értetlenkedve nézett körül.

– Pattanj haptákba, ha a nagyméltóságú, hatalmas Akarattya hercegnő szól hozzád, te kis tökføj! – figyelmeztette jóindulatúan a szolgálattelő, míg Akarattya hercegnő finnyásan húzogatta orrát a batárban, s csendben „piházott”, „nohátozott” meg „megilyetezett”. Fülöp megértette, hogy most nem az ő drága anyukája keltegeti, hanem sokkal súlyosabb dologról van szó: idegenek szólították meg. És nem is akárki, hanem a királyi család egyik legcsodálatosabb tagja, a hatalmas hercegnő! Megértette ezt Fülöp, s valahol agyának leghátsó zugában megsajdult valami, ami azt súgta, lehet, hogy talán mégis jobb, ha feláll, és illendően köszön. De nem tudta, miképpen illik köszönni az ilyen nagyszerű látogatóknak, így csak annyit mondott bizonytalanul, hogy „Csókolom”.

– Csókolod ám a lába nyomát a hatalmas hercegnőnek, esetleg a kormos képű néni-kédet, te kis rövidlátó éti csiga! Hát minek

képzeled magad, az afgán császárnak, vagy magának a marcali főhercegnek? – rivallt rá a szolgálattelő, s maga a hercegnő meg sem bírt mukkanni a megbotrántkozástól. – Köszönj tisztességesen, te körtemoly! Hogyaszongya: Alásságos mély tisztelettel való hódolatom a hatalmasságos és gyönyörűséges hercegnőnek! No, mondjad!

– Ságosélyszteletelódolatomasságosrűség-nőnek! – hadarta Fülöp, bár fogalma sem volt, hogy mit jelent ez a sok ságos meg séges. Láthatóan a bosszankodó hercegnő kezdett megenyhülni, s mintha kicsit el is mosolyodott volna. Fülöp, hogy kiköszörülje az előbb ejtett csorbát, újra belefogott: Ságosélyszteletelódolatom...

– Jó, jó, elég, te kis mamlasz! – állította meg az üdvözlésáradatot őfelsége. – Nnnna, arról van szó, hogy az én jó apám, Csobánc király, pont ilyen legénykéket keres, mint te vagy. S kérdem, bár nem tudom, megérdemled-e egyáltalán, akarsz-e velünk tartani a hatalmas Csobánc király hatalmas palotájába? Fülöp, ha kupán vágták volna, akkor se tudott volna erre a kérdésre értelmesen válaszolni, ezért csak bambán bámult maga elé, és nem szólt. Hogy ő, a kis úti menti heverésző, a tördemicfaló, anyukájának kis Fülöp? Hogy ő a hatalmas Csobánc király hatalmas palotájába?

Balatóniai lovagregény

Jeney Zoltán eléggé (fel)nőtt szemmel legalábbis) vicces lovagregénye Balatónia elképzelt országában játszódik, a regény szereplőinek nevei pedig Balaton környéki földrajzi (és egyéb) nevekből születtek. Így a címszereplő, Rév Fülöp Révfülöp településéről kapta nevét. De nem csupán ennyi a könyv érdekessége, mert jóllehet humoros és balatoni hangulat lengi be, még egy fontos komponens, összetevő mellett nem mehetünk el szó nélkül: ez a lovagregény műfaja. Tudom, a szüniidő után ne bombázzalak titeket azonnal olyan fogalmakkal, mint műfaj meg paródia, de higgyetek nekem, egyik sem harap.

A leghíresebb lovagregény (amely egyben paródia is) a spanyol Miguel de Cervantes Don Quijote című könyve, amely alapján könnyen feltérképezhetjük a lovagregény vidékét. Természetesen kell

egy lovag, aki a lovagi érényeket (pl. becsületesség) testesíti meg és egy hölgy, aki megmentésre vár, kettejük között pedig szinte égi, tiszta szerelem „tombol”. No, ehhez képest aztán Cervantes és Jeney Zoltán is ott csavar a történeten és a figurákon, ahol csak tud (más-más céllal ugyan). De miért is tömöm a fejetek ilyenennel? Leginkább azért, mert hasznos lehet ismerni a műfajokat, ugyanis egy-egy szöveg értékét gyakran az is meghatározza, hogy hogyan viszonyul saját műfajához, újragondolja-e azt, meg akar neki felelni, vagy valami egészen egyedül csinál az író a szövegével. És amíg a történet folyamán Rév Fülöpből az út szélén heverésző kissrácból a világ legderekabb lovaga válik, bőven lesz idő eltöprengeni ezeken a szempontokon is.

Herédi Károly

Bekerül a klímaváltozás az olasz iskolai tananyagba

Jövőre már szerepelni fog a klímaváltozás és a fenntartható fejlődés az olasz állami iskolai tananyagban. Ezzel Olaszország a világon elsőként vezeti be a kérdés oktatását kötelezően az iskolákban. Az iskolások a következő tanévben 33 órában kötelezően foglalkoznak majd a klímaváltozás hatásaival. Az oktatási miniszter hangsúlyozta, kezdeményezése arra irányul, hogy a tanulók következő generációja megismerkedjen a klímaváltozás okaival, kockázataival és hatásaival. Így világon elsőként az olasz diákok foglalkozhatnak hivatalos tanintézményi keretek között ezzel a fontos kérdéssel. Ezzel együtt a 2020/2021-es tanévtől a földrajz és a fizika tantárgyak Olaszországban olyan ismeretanyaggal bővülnek, amelyek rávilágítanak a fenntartható fejlődés kérdéseire. Az éghajlat változása komoly hatással van a mezőgazdaságra, az ország északi részén lévő gleccserek olvadnak, ami áradásokat és földcsuszamlásokat okoz, Velence és más tengerparti városok pedig szintén egyre súlyosbodó áradásoknak vannak kitéve.

Dollár milliárdokat
költünk arra, hogy
életet találjunk
más bolygókon,

és dollár
trilliárdokat,
hogy megöljük
az életet ezen...

Abszurd? Mégis érdemes elgondolkozni rajta

Hanga, az internet sztárja

Hanganak hívják ezt a Litvániában élő, csodálatos komondort. Gazdája közösségi oldalát több ezren követik, elsősorban a magyar kutyafajtának köszönhetően. A különleges kinézetű kutya a közösségi oldalakat is meghódította, a róla készült fotókat és videókat több ezren követik az Instagramon és a Facebookon. Hanga a litvániai Kaunasban él, és szerencséje van, hiszen gazdája kutyakozmetikus, így bundája mindig tökéletes állapotban van. Hanga imádja a vizet, akárhányszor sétálni mennek a folyópartra, mindig megmártózik a vízben, ilyenkor tényleg úgy néz ki, mint egy rongyszőnyeg, ami a víz felszínén lebeg.

Háború a nejlonzacskók ellen

Január elsejétől tilos a nejlonzacskók használata Belgrádban. Egyes üzletláncokban elérhető már a papírból, újrahasznosított műanyagból vagy szövetszálból készült bevásárlózsak, amihez élethosszig tartó jótállás jár. Ha elszakad, elhasználódik, beválthatjuk, cserébe pedig újat kapunk. A kampány két évvel ezelőtt kezdődött, amikor az addig ingyen elvihető zacskókat a bevásárlóközpontok elkezdtek megfizettetni. Vajdaságban várhatóan 2020 végére tesszük le végleg a zacskókat.

A Fidzsi-szigeteken (Óceánia) még tovább mentek. Betiltották az egyszer használható műanyag zacskók gyártását és forgalmazását. A január 1-jétől hatályos rendellezéssel a hatóságok az óceán műanyag-szennyezettsége ellen akarnak fellépni. Évente nyolcmillió tonna műanyag hulladék kerül az óceánok vizébe, a becslések szerint 2050-re több műanyag úszik majd az óceánokban, mint hal.

Mesterséges intelligencia fejezi be Beethoven X. szimfóniáját

Egy számítógépbe betáplálták Beethoven valamennyi művét, és az most próbálja megkomponálni a szimfónia lehetséges folytatását, meghozza a zeneszerző stílusában. Csak néhány vázlat maradt fenn Ludwig van Beethoven feljegyzései között a tervezett X. szimfóniáról, amelynek komponálását meghiúsította a német zeneszerző 1827-ben bekövetkezett halála. Most zenetörténészek és számítógépes szakemberek versenyt futnak az idővel, hogy befejezzék a zene-művet mesterséges intelligencia segítségével Beethoven születésének 250. évfordulójára, amelyet 2020-ban ünnepel a világ. A megszületett végső nagyzenekari változatot április 28-án mutatják be Bonnban.

Új dolgok a nap alatt – 2019-ben

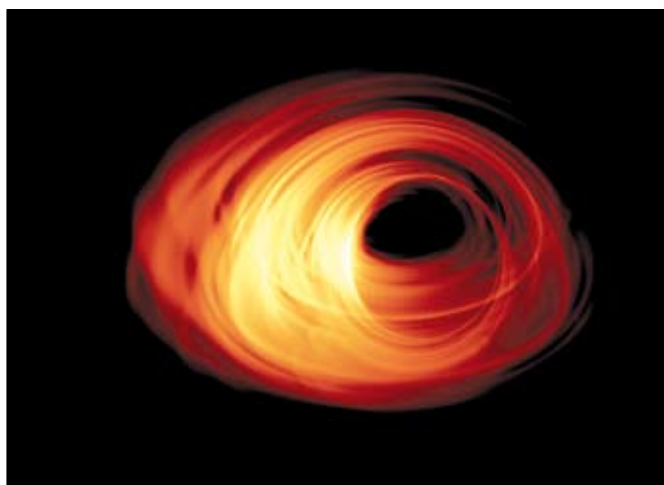
Tavaly számos új felfedezéssel, találmánnyal gazdagodott az űrkutatás, a csillagászat és a számítástechnikai ágazat. A legjelentősebbekből válogattunk.

Január

Először szállt le épségben ember készítette szerkezet, a kínai Csangó-4 a Hold sötét oldalán, amelynek Jáde Nyúl-2 (Yutu-2) nevű holdjárója tudományos kísérleteket végez.

Március

Nem sokkal az univerzum születése után, 13,8 milliárd éve keletkezett 83 szupermasszív (nagy tömegű) fekete lyukat fedezett fel egy nemzetközi kutatócsoport.

Április

Egy repülő csillagvizsgálóvá alakított Boeing 747-esről megfigyelték az űrben az univerzum legrégebbi, az ősrobbanás után kialakult molekulája, a héliumhidrid ionok infravörös sugárzását.

Feltehetően két újabb gravitációs hullámot talált a lézer interferométeres gravitációshullám-vizsgáló obszervatórium (LIGO) és az olaszországi Virgo detektor. (Először 2015-ben figyeltek meg közvetlenül gravitációs hullámokat, a téridő görbületének hullámszerűen terjedő megváltozását Albert Einstein 1915-ben közzétett általános relativitáselmélete jóslta meg.)

Négy kontinens nyolc obszervatóriumának együttműködésével először sikerült felvételt készíteni egy fekete lyukról, mégpedig az 55 millió fényévre lévő Messier 87 nevű galaxis középpontjában. Júniusban a valaha készült legrészletesebb szimulációval megfejtették, hogyan nyelik el a fekete lyukak az anyagot. Augusztusban a LIGO és a Virgo megfigyelte, ahogy egy fekete lyuk „felfal” egy neutroncsillagot.

Július

Egy szomszédos törpecsillag körül keringő három új exobolygót (Naprendszeren kívüli planétát) fedezett fel a NASA űrszondája a TOI-270 csillagrendszerben, az egyik szilárd felszínű, és valamivel nagyobb a Földnél.

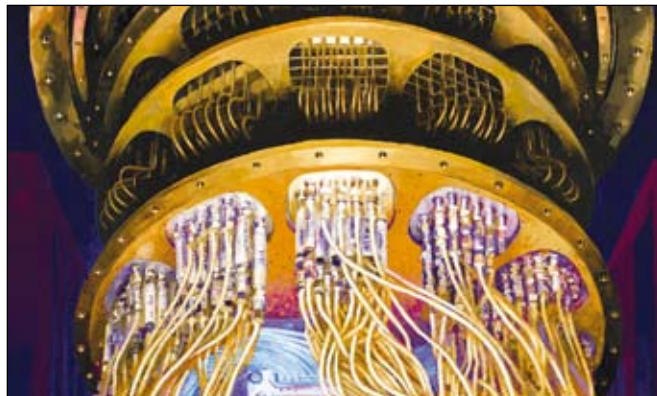
Szeptember

Rádióhullámokat kibocsátó, homokóra alakú két óriási „gömböt” azonosítottak a Tejútrendszer kellős közepén.

Október

A Nemzetközi Csillagászati Unió 20 újabb holdat talált a Szaturnusz körül, amely így a maga 82 holdjával az élre ugrott a Naprendszer bolygói között, megelőzve a Jupitert, melynek 79 holdja van.

A Google bejelentette, hogy egy 54 kvantumbites (qubites) processzorral a jelenleg legerősebb szuperszámítógépnél 1,5 milliárdszor gyorsabban végzett számításokat.

November

Először sikerült kozmikus óriásrobbanásokat észlelni földi gamma-sugár-teleszkópokkal. Az univerzum legerősebb robbanásai sokkal nagyobb energiasugárzással járnak, mint korábban hitték, a kitörések energiája 100 milliárdszor akkora volt, mint a látható fény.

Vízgőzt észleltek az Európa, a Jupiter 79 holdjának egyike felett. A NASA kutatói először tudták igazolni, hogy a több kilométer vastag jégpáncél alatt folyékony vízóceán húzódik.

December

Egy Új-Zélandról indított amerikai rakéta két új magyar „zsebműholdat” is Föld körüli pályára állított, ezek üzemszerűen működnek, és a földi állomásokról is vezérelhetők.

Az elmúlt év népszerű sorozatai

Az idei Golden Globe díjátadó nem kedvezett a Netflixnek, számos jelölés közül csupán kettőt váltott díjra, de a filmjei és sorozatai nagy nézettséget produkáltak. Az év végére össze is állították a legnézettebb új filmek és sorozatok listáját, valamint mindezt összesítve. Ami az összesített listát illeti, első helyen találjuk az Adam Sandler és Jennifer Aniston főszereplésével készült Gyagyás gyilkosság, eredeti címén Murder Mystery című filmet. A tízes listára három sorozat került fel, ezekre térünk ki az alábbiakban.

A második helyen a Stranger Things

Természetesen a harmadik évadról van szó, amelyet tavaly júliusban mutattak be. Az első évad 2016-ban jelent meg, a következő évben pedig a második. Emlékeztetőül: a sorozat helyszíne egy fiktív amerikai kisváros, az indianai Hawkins. Az 1983-ban játszódó első évadban a város nyugalma a 12 éves Will Byers eltűnése zavarja meg, amit további megmagyarázhatatlan események követnek. A fiú megtalálására barátai, családja, valamint a helyi rendőrfőnök is önállóan tesznek kísérletet. Eközben mindenféle természetfeletti dolgok történnek, és felbukkan egy különleges képességekkel rendelkező kislány is. A sorozat második évada egy évvel az előző évad történései után játszódik. A városban helyreállt a nyugalom, de csak látszólag, így a szereplőknek újból szembe kell nézniük a természetfeletti erővel. A harmadik évad 1985-ben játszódik, a széria szünni nem akaró népszerűsége pedig arra buzdítja az alkotókat, hogy tovább folytassák a történetet. Már javában zajlanak a negyedik évad körüli munkálatok, de azt minden bizonnyal csak jövőre láthatjuk.

A hatodik helyen a Vaják

A Vaják, eredeti címén The Witcher új sorozat első évadát december 20-án mutatták be. A sorozatot Lauren Schmidt Hissrich alkotta meg Andrzej Sapkowski könyvsorozata alapján. A lengyel író műve valóságos sikertörténet, számos nyelvre fordították le, népszerű videojáték készült belőle, emellett képregény, tévésorozat és filmadaptáció is. Ezért is volt érdekes, hogy vajon hús év elteltével hogyan lehet lebilincselővé tenni új sorozatként. Az évad cselekménye három szálon fut, követhetjük a vaják Geralt, Yennefer és Ciri hercegnő kalandjait is. Sokan ugyan belebonyolódtak a történetbe, különösen ami az idővonalat illeti, de ez nem hatott ki az érdeklődésre, sőt Lauren Schmidt Hissrich azt is megelőlegezte, hogy a második évad sokkal érthetőbb lesz. Az ugyanis nem volt kétséges, hogy készül folytatás, ezt szinte már az első évad bemutatása előtt beharangozták.

A kilencedik helyen az Esernyő Akadémia

Az Esernyő Akadémia, eredeti címén The Umbrella Academy bemutatója tavaly februárban volt, ezért is nagy eredmény az, hogy csaknem egy év után is a tízes listán szerepel. Az írója egy rocksztár, Gerard Way, a My Chemical Romance frontembere. Gerard Way képzőművészeti szakon végezte a tanulmányait. A My Chemical Romance-t 2001-ben alapította, de nem hagyott fel a képregényírással, sőt a zenéjüket ötvözte is a képregény műfajjal.

A The Umbrella Academy: Apocalypse Suite képregény 2007-ben jelent meg a Dark Horse gondozásában, a következő évben pedig a folytatása, a The Umbrella Academy: Dallas. A harmadik rész The Umbrella Academy: Hotel Oblivion címmel tíz év után jelent meg. Az alaptörténet szerint megmagyarázhatatlan világszintű jelenség során negyvenhét különleges gyermek születik váratlanul olyan anyáktól, akik korábban nem mutatták jelét terhességnek. Egy milliomos feltaláló a gyermekek közül néhányat örökbe fogad. Ők alkotják az Esernyő Akadémiát, a furcsa erővel rendelkező szuperhősök még furább családját. Közben a My Chemical Romance 2013-ban feloszlott, nemrég viszont újraalakult, és az is bizonyossá vált, hogy készül az Esernyő Akadémia második évada.

Összeállította: Lukács Melinda

Elhunyt Gesztesi Károly

Január 4-én tragikus hirtelenséggel elhunyt Gesztesi Károly. Az egyik legismertebb magyar színész vezetés közben lett rosszul, infarktust kapott. Csaknem egy órán keresztül próbálták újraéleszteni az orvosok, de nem jártak sikerrel. A színész 56 éves volt. Gesztesi Károly 1963. április 16-án született Budapesten. A Színház- és Filmművészeti Főiskola elvégzése után 1988-tól 1990-ig a Thália Színház társaságának tagja volt. A kilencvenes években a Miskolci Nemzeti Színházban, a József Attila Színházban és a Vígyszínházba is tevékenykedett, azután függetlenedett. A színházi szerepei mellett sorozatokban és filmekben is rendszeresen játszott, leghíresebb alakításait a Szabadság, szerelemben, a Csak szex és más semmiben, a Valami Amerikában és a Magyar vándorban nyújtotta. Az egyik legismertebb szinkronszínész volt, ő adta többek között Shrek hangját is.

Az idei legjobbak

Az új év kezdete idén is izgalommal telt a filmvilág számára. Nemrég tartották meg a 77. Golden Globe gálát. A legjobb filmdráma az 1917 című alkotás lett, a vígjátékok és musicalek kategóriájában pedig a Volt egyszer egy Hollywood diadalmaskodott. A legjobb rendezőnek járó díjat Sam Mendes kapta meg az 1917 rendezéséért, a legjobb forgatókönyvért pedig Quentin Tarantinót díjazták. Dráma kategóriában a legjobb színészi díjat Joaquin Phoenix vehette át a Joker-, Renée Zellweger pedig a Judy címszerepéért, a vígjátékok és musicalek terén pedig Taren Egerton tarolt a Rocketmanben nyújtott alakításáért, valamint Awkwafina, akít a The Farewellben láthattunk. A legjobb férfi mellékszereplő Brad Pitt (Volt egyszer egy Hollywood) lett, a legjobb női mellékszereplő pedig Laura Dern (Házassági történet). A legjobb zenéért járó díj a Jokert illette meg, a legjobb betétdalt pedig a Rocketmanben hallhattuk. A legjobb animációs film díját A hiányzó láncszem kapta meg. A sorozatokat és a sorozatokban szereplő színészeket is díjazták. Díjat kapott az Utódlás, a Fleabag és a Csernobil, a színészek közül pedig Brian Cox (Utódlás), Olivia Colman (A korona), Phoebe Waller-Bridge (Fleabag), Ramy Youssef (Ramy), Russell Crowe (A legharsányabb hang), Michelle Williams (Fosse/Verdon), Stellan Skarsgård (Csernobil) és Patricia Arquette (A tett).

Előkerült Lajkó Félix hegedűje

A múlt év utolsó előtti hónapja rosszul indult Lajkó Félixnek, mivel a Péterrévén halottak napján kirabolták. Lajkó Félix a családjával a hozzátartozói sírjához látogatott el, és a temető melletti utcában az autójából ellopták a nagy értékű hegedűjét. Az eset azért is volt kellemetlen, mert Domenico Montano márkájú hangszerről van szó, amely az 1800-as években Cremonában készült, igen ritka, az értéke félmillió euró. A rablást azonnal jelentették a rendőrségnek, amely interveniált is. Az intézkedés eredményesen zárult, a hegedű végül még karácsony előtt meglett. A rendőrök elő is állították a rablással gyanúsítottakat. Az elmúlt időszakban Lajkó Félix esetével sokat foglalkozott mind a hazai, mind a magyarországi sajtó.

Négy évtizede népszerű

Mariah Carey sajátos csúcstól döntött. A popdívának számos nagy sikerű száma született az elmúlt negyven évben, de az *All I Want For Christmas Is You* című karácsonyi dalának köszönhetően történelmet írt a Billboard toplistáján, mivel ő lett az első előadó, aki négy különböző évtizedben is a toplista élére került. A Billboard szerint a karácsonyi dal Mariah Carey 19. toplista csúcsára jutott zeneszáma, ennél többet csak a Beatles ért el, az együttesnek ugyanis 20 száma fordult meg a toplista első helyén. Mariah Carey az *All I Want For Christmas Is You*-t 1994-ben mutatta be, 2003-ban, az Igazából szerelem című film megjelenésével újra felfedezte magának a közönség, miután az említett film betétdala lett, a toplista csúcsára 2019 végén jutott fel – annak köszönhetően, hogy változtak a Billboard toplistás számainak szabályai –, és az új évben is listavezető volt. Az énekesnő újabb zenés videót is készített a számhoz, és kislemezként is kiadta. A dalnak összesen négy klipje van. Eredetileg az *All I Want For Christmas Is You* 1994-ben a Merry Christmas című albumon volt hallható.

Jelige: Lu
Kedves Bizi!

Én egy 13 éves lány vagyok. Két barátnőm van, akikkel nagyon jóban vagyunk, de úgy látszik, csak látszatra. Valami nem stimmel, mert néha úgy érzem, hogy rémesen utálatosak. Ilyenkor látni sem bírom őket. Ha valami olyat mondanak, ami nem tetszik, mérges leszek rájuk, és kiabálok velük. Megesik az is, hogy még a közelükben sem szeretek lenni. Mi a baj? Kérlek, segíts!

Válasz:
Kedves Lu!

Az igazság az, hogy ti hárman nem is vagytok olyan nagyon jól meg, mint ahogyan önmagad előtt beállítottad. Tudnod kell, hogy mindig néhez a helyzet, ha a baráti társaságnak 3 tagja van. A pszichológusok a csoportokat tanulmányozva már nagyon régen megállapították, hogy végül is mindig valamilyen párok verődnek össze, akárhányan is vannak. Ha hárman vannak, egyvalaki óhatatlanul mindig kilóg, hol az egyik, hol a másik, hol a harmadik. A ti hármastokat az is megterheli, hogy a serdülőkor nagyon érzékeny időszak. Keresitek önmagatokat, állandó változásokon mentek keresztül, érzelmileg is igen ingatagok vagytok. Ha meg még fiú-ügyek is terítékre kerülnek, akkor megindul a versengés, rivalizálás is, ami ebben az életkorban természetes folyamatnak számíthat. Úgy látom, hogy te vagy a legelégedetlenebb a barátságotokkal. A legjobb lenne tisztázni a dolgokat, hogy megtudd, a barátnőid hogyan látják a barátságotokat, mi az, amit megváltoztatnának. És ha mind a hárman úgy látjátok, hogy érdemes tovább barátkozni, akkor folytatjátok, persze más alapokra helyezve a viszonyotokat. Általában a veszekedési időszak átmeneti, de megtörténhet, hogy a sértések, az egymásnak elmondottak tartós károkat okoznak, és megszűnnek köztetek a baráti kötelékek. Ha ez megtörténik, akkor annak örülsz, ami eddig jó volt köztetek. A továbbiakban pedig jó lenne, ha bővítenéd az ismeretségi és baráti köröket, hogy ne csak egymással, hanem másokkal is együtt legyetek a szabad időtökben, és akkor találkozatok, amikor mindhármótoknak jólesik.

Jelige: Téli dal
Kedves Bizalmas!

Nyolcadik osztályos lány vagyok, és tetszik egy 18 éves srác. Én is tetszem neki, mert amikor közös társaságban vagyunk, a volt barátnője féltékenykedik és cirkuszol. Ha beszélgetni próbálok a fiúval, rögtön odajön, vagy csinál valamit, hogy L. ne velem foglalkozzon, hanem vele. Mit tegyek, hogy a fiú végre csak rám figyeljen?

Válasz:
Kedves Nyolcadikos!

Úgy látom, ebben az esetben neked nem kell semmit sem tenned. A fiúnak kell tevékenykednie és lépnie. Tisztáznia kell a volt csajával a viszonyukat, mert a leírtakból úgy tűnik, hogy ők még mindig valamiféle kapcsolatban vannak. Lehetséges, hogy még együtt is vannak?! Azt is tudnod kell, hogy ha veled akarna beszélgetni, akkor ebben semmi sem zavarhatná, még a volt csaja sem. Jó lenne, ha nyitott lennél a többi srác iránt is, mert ez a fiú igazából még nem tudja, mit is akar, te pedig nem vagy annyira fontos a számára, hogy rajtad kívül senkit se lásson.

Jelige: X@Y
Kedves Bizalmas sorok!

Mit tegyek? Tetszik egy fiú, aki mellel egy padtársam. Nagyon jól megvagyunk. Néha azt veszem észre, hogy közel vagyunk egymáshoz, és mégsem történik köztünk semmi sem. Pedig nagyon szeretném! Kérlek, segíts!

Válasz:
Kedves Padtárs!

Ha olyan jól megvagytok egymással, akkor biztos, hogy ha más nem, vonzódás van köztetek. Hogy ez a vonzódás baráti-e vagy másféle, azt ki kellene deríteni. De azért gondolkodj el azon, hogy egy jó barátságot érdemes-e félredobni egy szerelmi kalandért, aminek végül nem is olyan biztos a végeredménye?! Azt is jó lenne kitudakolni, hogy te bejössz-e nála mint csaj, vagy csak egy jó barátnak tart, ne adj' isten testvérnek, ha már

egészen kicsi korotok óta osztálytársak vagytok, és eddig jól megvoltatok egymással. Jó lenne, ha türelmes lennél önmagaddal és a fiúval, és hagynád, hogy magától kiderüljenek a dolgok, mert meglehet, hogy a köztetek lévő kapcsolat egyenesen a szerelem felé tart, lesz belőle valami, csak ki kell várni. Addig is egyszerűen élvezd a társaságát, hogy jól érzi magát a közeledben, meg azt is, hogy bizalmas veled. A többi meg a jövő zenéje. Türellem!

Jelige: Igazi
Kedves Bizi!

Van egy srác, a barátom. Tizennyolc éves, én tizennégy vagyok. Úgy érzem, ő az igazi! Lehetséges ez?

Válasz:
Kedves Igazi!

Mivel a leveled eléggé szűkszavú, nem sokat tudunk meg a köztetek lévő kapcsolatáról, az is csak sejtés, hogy jártok. A választ csak az égiek tudják. Ahhoz, hogy biztosak lehessünk benne, hogy ő az igazi, a királyfi, „nagyon sok békát” meg kellene csókolnunk. Egy biztos, hogy semmi sem biztos! Azért, mert állandóan változunk, tapasztalatot szerzünk, érünk, és ami jó volt 14 évesen, nem biztos, hogy megfelel majd 24 évesen. Nem egyszer megesett, hogy akiért rajongtunk serdülőként, 30 évesen leesik az állunk, hogy mit is ettünk azon a fiún annak idején?! Nem a mesében élünk, és nem mindig adatik meg, hogy fiatal kortól örökké szeressük a másikat, és örökre együtt maradhassunk vele, holtom- s holtodiglan. A szimpátiák, szerelmek jönnek-mennek, és élvezd ezt az időszakot, amikor szabadon ismerkedhetsz, barátkozhatsz stb. Mert ennek az ideje számodra még csak most kezdődött el. Ráérsz elkötelezni magadat egy férfi mellett, amikor már sokkal, de sokkal idősebb leszel.

Jelige: Love
Kedves Bizalmas sorok!

Van egy osztálytársam, akibe szerelmes vagyok. Sokszor láttam már, hogy engem néz, figyel, és ebből gondolom, hogy én is tetszem neki. Mit tegyek? Kérlek, adj tippet!

Válasz:
Kedves Szerelmes!

Az én tippem az, hogy legyél türelmes! Sokszor jobb, ha nem viselkedünk feltűnően, erőszakosan, kivárjuk, hogy a másik fél tegye meg az első lépést, akkor, amikor neki a legmegfelelőbb. Ez különösen fontos nálatok, serdülőknél, hisz nem egyszerre értek meg az első szerelemre. Te már szerelmes vagy, ő meg szerintem még nem is gondolkodott ezen, inkább a többiekkel való focin jár az esze. Amit megtehetsz, az az, hogy amikor alkalmad adódik, beszélgetsz vele, kedves vagy hozzá, sokat mosolyogsz rá, ha fociznak, szurkolsz neki... Ha elég jelet kapott tőled, remélhetőleg megteszi majd feléd az első lépést. Te addig barátkozz mindenkivel, főleg vele.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Legyen 2020 a te éved!

Eljött az új év, amikor bizonyára te is egy rakás fogadalmat teszel annak érdekében, hogy az életed szebb és boldogabb legyen. Íme néhány tipp és trükk, amivel talán könnyebben megy majd a dolog.

Keressd elő a benned lakozó optimistát!

Tudományosan is bizonyított, hogy azok, akik igyekeznek pozitívan hozzáállni az élet-hez, sokkal könnyebben veszik az eléjük gördülő akadályokat, és az általános közérzetük is jobb. Úgyhogy ha eddig nem tetted, mostantól keresd az élet apró örömeit, amelyek energiával töltenek fel, és amelyektől szebbnek látod az életet. Ez lehet bármi: egy új klip a kedvenc előadótól, egy film bemutatója, amit már nagyon vársz... Teljesen mindegy, csak örülj neki!

Lassan, de biztosan

Ha a fogadalmaid között szerepelnek olyas-mik, mint például az egészségesebb életmód, érdemes nem azonnal fejest ugrani bele, hanem fokozatosan átállni. Így ugyanis nem lesznek megvonások (például édességek), amik egyébként állandóan aláaknázzák az elhatározásodat.

Mosolyogni vagy nem mosolyogni?

Érdekes dologra világítottak rá nemrég pszichológusok: ha túl sokat mosolyogsz, ráadásul olyan szituációkban is, amikor nem kéne (például ha zavarban vagy), az emberek sosem fognak komolyan venni. Az igazi vezetők ugyanis csak akkor mosolyognak, ha annak tényleg helye van. Szóval, ha tervben van a magabiztosságod erősítése, ezt kezdj némi mosolyszünettel. Persze ne légy mufurc, de tejbetök se!

Foglalkozz magaddal!

Ne csak azzal törődj, hogy kívülről rendben legyél – a lelkeddel is foglalkozz. Rengetegszer hallhattál a meditáció jótékony hatásairól; hidd el végre, hogy tényleg szuper!

Gondold újra a kapcsolataidat!

Sokszor a legnagyobb gondot az életben nem te magad, hanem a körülötted levők okozzák. Ha változtatni akarsz, alaposan gondolkodj el azon, kik azok az emberek, akik pozitívan hatnak rád, és kik azok, akik csak elvesznek belőled! Az utóbbi kategóriákba tartozóktól pedig sürgősen szabadulj meg!

Megfáztál?

Természetes gyógymódok a köhögés ellen

Néha kellenek a gyógyszerek, de ne nyúlj rögtön értük, ha nélkülük is meggyógyulhatsz. Manapság, ha beteg az ember, azonnal rohan a gyógyszerért. Pedig egy rakás olyan természetes gyógymód létezik, amelyek hatékonyságát tudományos vizsgálatok is alátámasztják.

Méz

Ha köhögés vagy fáj a torkod, vagy mézet egyél egymagában, vagy keverj hozzá egy kis kókuszolajat és citromlevet.

Kakukkfű

A kakukkfű olyannyira hatékony, hogy Németországban például hivatalosan elfoga-

dott gyógymód köhögésre és felső légúti fertőzésekre. A belőle készült teát pedig fel lehet turbozni egy kis mézzel és citromlével.

Forró zuhany

A bedugult orr legnagyobb ellensége a gőz, úgyhogy csinálj szaunát a fürdőszobából, és dugd ki az orrod! Ha ehhez nincs kedved, a jó öreg fazék fölötti inhalálás is hatásos.

Fekete bors

Ha hurutos köhögés gyötör, a fekete bors remek megoldás lehet, mivel a benne található anyagok serkentik a keringést, és segítenek a váladék felszakításában. Készíts „teát” borsból és mézből: egy teáskanál frissen őrölt fekete borsot és két evőkanál mézhez önts forró vizet, hagyd állni negyed órát, majd szűrés után még jó melegen idd meg!

Gyömbér

A gyömbért évszázadok óta használják gyógyításra, mivel nemcsak a megfázás, de még az influenza tüneteit is enyhítheti. Készíts belőle teát – a friss gyömbérből készült a legjobb. Természetesen, ha nem múlnak a tüneteid, fordulj orvoshoz!

Inspiráló gondolatok az új évre

Újabb év vette kezdetét, újabb célok lebegnek előttünk. Még van időnk kicsit elmerengeni az elmúlt esztendőn és megnyílni az előttünk álló új évre, felkészülni a kihívásokra, elmerengeni céljainkon és álmainkon, felvenni az irányt azok megvalósításához. Íme néhány idézet, ezekből meríthetsz álmaid szövögetése közben.

„A remény mosolyogva lépi át az új év küszöbét, miközben azt suttogja: ez az év boldogabb lesz.” (Alfred Tennyson)

„Kinyitjuk a könyvet. A lapok üresek. Magunk írjuk a szavakat. A könyv címe Lehetőség, az első fejezete pedig Újév.” (Edith Lovejoy Pierce)

„Mindenkinek vannak olyan napjai, amikor azt mondhatja: bizony, az életem nem pont olyan, amilyennek elképzeltem. De ha az élet megkérdézné, mit tettél érte, vajon mit felelnél neki?” (Paulo Coelho)

„Az elkövetkező 365 nap mindegyikén úgy tekintek mindenre és mindenkre, mintha először tenném – különösen az apró dolgokra.” (Paulo Coelho)

„Megszeretni önmagunkat – egy életre szóló románc kezdete.” (Oscar Wilde)

„A remény kulcsfontosságú tényező. Nélküle semmik vagyunk. A remény formálja az akaratot, az akarat pedig a világot.” (Karen Marie Moning)

„A siker nem a körülményektől, hanem a hozzáállásodtól függ.” (Andrew Matthews)

„Helyes vagy sem, egy dolog jó a múltban: nincs már tovább.” (Osho)

„A cselekvés az, ami nem hagyja, hogy a tűz kialudjon.” (Bear Grylls)

„Minden, amit az ember elméje képes kitálatni és elhinni, azt képes elérni.” (William Clement Stone)

Búcsú egy halóriástól

Kihaltak nyilvánították a kínai kanalas tokot, a világ egyik legnagyobbra növő édesvízi halát

Mondhatnánk, hogy a halkedvelők számára igencsak rosszul kezdődött az év. Bejelentették ugyanis, hogy a világ egyik legnagyobbra növő édesvízi hala, a kínai kanalas tok, immár kihaltnak tekinthető. Csakhogy a halak világában járatosak már évekkel ezelőtt tisztában voltak ezzel. A mostani bejelentés csupán megerősítette, amit már tudtak, és valóban nem is nekik szólt. Sokkal inkább a világvégét előszeretettel hirdető vészmadaraknak, akik ennek a halnak az eltűnésében is azt látják, amit hirdetnek. Persze, nem ilyen egyszerű a dolog. Mármost a szóban forgó hal kiveszését nem a csillagok kedvezőtlen állása, sem valami nyavalya, hanem az emberi tevékenység eredményezte. Vízszennyezés, túlhalászás, vízszabályozás, élettérrombálás... Szóval többet fogtak ki belőle, mint amennyit szabad lett volna, a szennyvizeket szűretlenül engedték a folyóba, a gátépítésekkel elvágták a halak vándorútját, a megváltozott életkörülmények miatt eltűntek az ivóterületek... Biztosan van még, de de csúfságokból ennyi bőven elég. De milyen halról is van/volt szó?

A tokféléknek világviszonylatban húsz-egynéhány faja ismert – a szakirodalom szerint huszonnégy –, de szegről-végről további két faj is ide sorolható. Ezekre a halakra jellemző, hogy nincs csontozatuk, testüket porcváz megerősíti. A csontok azonban jelen vannak, a test külső részén sorokba rendeződő vértipkelyek formájában. A tokféléknek igen hosszú orruk van, amelynek mérete és alakja fajtól függően változik. Aki horgász, és a felületes leírás alapján kecsge-re tippelt, az talált. A tokféléket a nálunk is megtalálható kecsge és rokonai alkotják. Vízeinkben azelőtt élt vágótok, sima tok, sőregtok meg viza is. Ezeket vándorló tokféléknek szoktuk nevezni, mivel tengerben élnek, és a folyókba járnak ivni. Elsősorban ikrájuk miatt halászták őket, hiszen abból készül a rendkívül drága kaviár, ami nem más, mint a tokfélék gyengén sózott ikrája. A kifogott halakból kiveszik az ikrát, besózzák, és rendkívül drágán eladják. Ahelyett, hogy a hal szaporodna, megeszik az ikráját. Tudjuk, alaposan leegyszerűsítettük. De ez vezetett számos faj megfogyatkozásához, megkihalásához is.

A vándorlási meg az ivási időszakban tájainkon is előforduló vándorló tokféléknek immár csak mutatóban jelennek meg példányai. Durván számítva évtizedenként egy, de az sem minden egyes fajból. A szakirodalom szerint a tokféléknek mind a huszonnégy faja veszélyeztetett. A másik kettő szegről-végről ide tartozó közül az egyik tömeges, a másikat pedig kihaltnak nyilvánították.

A kanalas tokból van sok. Ezt a halat hatalmas, testméretéhez képest aránytalanul nagy orra miatt lapátorrú toknak is nevezik. Észak-Amerikában őshonos és tömeges, de alkalmaz-

Így néz(ett) ki a kínai kanalas tok

kodóképessége miatt Európában is tenyésztik, megtalálható a környező országok halgazdaságaiban. A 2006. évi dunai nagyvizek alkalmával romániai halastavakból kimenekült példányok kerültek az al-dunai halászok hálójába, tehát tájainkon is akadtak bizonyító példányai.

Most értünk oda a kínaihoz. Ezt a halat kardorrú toknak is nevezték, hiszen rokonával ellentétben az orra nem lapátszerű, hanem hosszú és hegyes. Élettére a kínai Jangce folyóra korlátozódott, másutt nem fordult elő. Csakhogy ezen a folyón 1981-ben nagyméretű vízszabályozáso-

kat hajtottak végre, aminek az ivóterületek megsemmisülése lett a következménye. Ráadásul a gátak megakadályozták a halak vándorlását, így nem tudtak másik ivóterületre eljutni. Közben – de korábban még inkább – halászták irtalmatlanul. Nem csoda, hiszen a földkerekség egyik legnagyobbra növő édesvízi haláról volt szó.

Hivatalos halászati adatok szerint hét méternél hosszabb, és egy tonnánál súlyosabb példányai is voltak. A sporthorgászok által jegyzett rekord 220 kiló volt, 352 centis testhossz mellett. A zsákmányok azonban egyre ritkábbak voltak, fiatal egyedekkel pedig már alig találkoztak, legutóbb 1995-ben fogtak ilyent. A kínai kanalas tok ivását 1997-ben még észlelték, ivadékával azonban már nem találkoztak. 2002-ben véletlenszerűen fogtak ugyan két felnőtt halat, egy 330 és egy 352 centis példányt. Ezek egyike 30 nap múlva elpusztult, míg a másikat műholdas követéssel látták el és engedték szabadon, de a kapcsolat hat óra múlva megszakadt. A halnak nyoma veszett. A kínaiak nem hagyták ennyiben, és igyekeztek menteni a menthetőt. De úgy tűnik, nem volt már mit megmenteni. Pedig lenyűgöző, mekkora erőbevetéssel indultak a hal nyomába. Három év alatt a Jangce 412 kilométeres szakaszán 4762 hálót helyeztek ki. Eredménytelenül.

Nagyjából öt évvel ezelőtt a Magyar Szó is foglalkozott a témával. Összegezve az akkori ismereteket azt a következtetést vont le, hogy a kínai kanalas toknak immár bottal üthetik a nyomát. Nem örülünk annak, hogy a cikkírónak igaza lett. Ugyanakkor tanulságos, hogy a fajokat – akár halról, akár más élőlényről van szó – nem akkor kell menteni, amikor már nincs mit menteni.

Halász kanalas tokkal a szarvasi (Magyarország) halászati kutatóintézetben

Buzás Mihály

Hogyan gondoskodj a kutyádról télen?

Télen külön odafigyelsz az arcbőröd ápolására, arra, hogy rétegesen öltözködj, meleg ételeket veszel magadhoz, de nem szabad megfélekedned a kisállatodról sem. Nemcsak a testünknek és a szellemünknek van szüksége különleges törődésre a hidegebb hónapok alatt, de a házi kedvenceinknek is. Persze néha nehéz rászánni magad egy sétára a kutyáddal, amikor odakint nagyon hideg van, vagy viharos szél fúj, de kerül, amibe kerül, minden blőkinek szüksége van a friss levegőre és a rendszeres testmozgásra. Itt következnek a legfontosabb dolgok, amelyekre ügyelned kell, hogy megfelelő gondoskodást kapjon télen is a kedvenced.

Tarts fenn egy száraz helyet a kedvenced számára!

Egy háziállat, ha a bundája nedves lesz, megpróbálja magát valahogy megszáritani, de nem biztos, hogy sikerrel jár. A kutyák különösen ki vannak téve annak a veszélynek, hogy télen vizesek lesznek és megfáznak. Szükségük van egy helyre, ahol rendszeren megszáradhatnak, ezért fontos, hogy biztosítsd a számára egy száraz, meleg helyet.

Fagyott víz

Ha a háziállatod itatója a szabadban van, rendszeresen ellenőrizd, hogy biztosan hozzá tud-e jutni a vízhez. Ha be van fagyva a víz, nem tud inni az állat, és könnyen kiszáradhat.

Betegségek, bolhák, atkák és kullancsok

Sok ember nem oltatja be a kutyáját, macskáját télen, mert azt hiszi, hogy a hideg időben nincsenek kórokozók, élősködők, amelyek megfertőzhetnék a háziállatokat. Pedig minden betegség, ami nyáron előfordulhat, épp olyan gyakori télen is. A téli teendők listájára okvetlenül

fel kell kerülnie a védőoltásoknak és a bolhari asztóknak is a házi kedvencek számára.

Hozd be a kedvencedet, vagy biztosíts meleg fekvőhelyet!

Ha télen gondját viseled a kisállatodnak, akkor el kell tudnod viselni néhány apró kellemetlenséget. Ha tényleg nem tudod megoldani, hogy behozd a kedvencedet a lakásba, akkor jól béleld ki a fekvőhelyét, és cseréld a pokrócot, szőnyegdarabot stb. gyakran, hogy az összegyűlő nedvesség ne hogy megbetegítse a kedvencedet.

A testmozgás eredménye az erős immunrendszer

Egy jó kondícióban lévő állat sokkal ellenállóbb a betegségekkel szemben. Egy egészséges állatnak ráadásul sokkal nagyobb esélye van túlélni egy betegséget, mint kevésbé jó állapotban lévő társainak. A kutyasétáltatás ráa-

dásul neked is jót tesz. Gondolj csak arra, hogy milyen ritkán nyitod ki az ablakodat a hideg miatt, és így milyen kevés friss levegőhöz jut a tüdőd. A hideg levegőben történő testmozgás neked is a hasznodra válik.

Törődj a kedvenceddel!

Adj minél több szeretetet és odafigyelést a kedvenceidnek a téli hónapok alatt, és rendszeresen ellenőrizd őket! Nyújts elegendő szeretetet és törődést a kisállataidnak a téli időszakban, ha azt akarod, hogy egészségesek maradjanak!

Ne csak az évszakok változzanak, hanem az állatgondozási szokásaid is! Gyakorlatilag csak annyit kell tenned, hogy azokat a szabályokat, amiket magadra alkalmazol, a kisállataid esetében is alkalmazd. A téli kisállatgondozás nem igényel túl sok munkát, de nagyon fontos.

Készíts társasjátékot!

Hideg téli napokon gyakran nincs kedvünk kimozdulni a lakásból. Hogy mégse unatkozz, hívd el a barátaidat, és társasjátékozzatok! A következő játékokat te magad is elkészítheted.

Mondatfaragó

Az első ajánlathoz nem kell más, mint papír és ceruza. Készítsünk 5x10 darab üres kártyát. Így lesz 5 tízdarabos paklink. Az első paklira számokat, a másodikra tulajdonságokat, a harmadikra pedig állatneveket írunk. A fennmaradó két paklira különböző színeket és formákat rajzoljunk. A paklikat helyezzük el egymás mellett fejjel lefelé. Minden játékos húz minden pakliból egy kártyát, összesen 5 darabot. A játékosoknak mondatot kell alkotni a kártyákon szereplő szavakkal. Mind az öt szónak benne kell lennie a mondatban. Ez alól a formakártyák kivételek, mert ott minden olyan alakú tárgy elfogadott, amilyen ábra a kártyán szerepel. Így került az alábbi példamondatba a mackósajt. „Négy éhes medve mackósajt után kutat a zöld bokrok között.” A játék nehezíthető vagy könnyíthető. Nehezítés lehet, ha több kártyával vagy nehezebb szavakkal játszunk. A kár-

tyákra természetesen bármilyen kategóriákat írhatunk, növényeket, időpontokat, földrajzi helyeket, járműveket stb., a sor tetszés szerint bővíthető, variálható.

Mi van a képen?

Ez egy páros játék. A játékosok egymással háttal ülnek le, úgy, hogy hallják egymást. A legjobb, ha a két szék háttámlája érintkezik egymással. Ehhez a játékhoz csak különböző képekre lesz szükséged, pl. képeskönyvekből, magazinokból. A páros egyik tagja kap egy képet, amit úgy kell tartania, hogy csak ő lássa. A páros másik tagja kap egy papírt és egy ceruzát. A páros azon tagjának, akinél a kép van, az a feladata, hogy minél pontosabban, részletesebben mondja el társának a képet, akinek társa elmondása alapján minél tökéletesebb másolatot kell készítenie az eredeti képről. A képet leíró, elmesélő játékos kézmozdulatokkal nem segítheti a rajzoló munkáját. Természetesen a rajzoló fél feltehet kérdéseket partnerének a képpel kapcsolatban, melyekre pontos, részletes választ adhat a mesélő. A játék végén összevethetjük az eredeti képet a másolattal. A játék játszható újságokból kivágott képekkel, de érdekes úgy is, ha a saját rajzodat meséled el a társadnak. Ezt is, mint minden páros játékot, érdemes szerepcserével játszani. A játék elején rögzítsd a legfontosabb szabályt: kukucskálni, lesni tilos.

Mi fán terem az intelligencia?

A történelem tele volt újító zsenikkel, akik megváltoztatták a világot. Az olyan személyek, mint Szókratész, Leonardo da Vinci, Isaac Newton és Albert Einstein úttörő ötletei a haláluk után is életképesek maradtak. Korunkban is szép számban akadnak kiemelkedő, sokakat túlszárnyaló intelligenciával rendelkező egyének. A listán elsőként emlegetik **Stephen Hawking** angol elméleti fizikust, aki 2018-ban hunyt el. Nem csupán kiemelkedő szakmai sikerei által ismert, hanem a laikusoknak szóló ismeretterjesztési munkássága révén is azon kevés tudós közé sorolható, akik részei lettek a populáris kultúrának, mint például Albert Einstein. Második **Edward Witten**, egy olyan kivételes tudós, akinek elismerték kivételes hozzájárulását a húrelmélet, az M-elmélet, a kvantum-gravitáció és szuperszimmetria területén. Bár fizikus, Witten jelentős hatással volt a matematikai tudományos életre is. Harmadik **Sir Andrew John Wiles**, az Egyesült Államokban élő angol matematikus. Legnagyobb tudományos eredménye a 358 évig bizonyítatlan nagy Fermat-tétel bizonyítása. Wiles sok éven keresztül dolgozott a bizonyításon, mielőtt 1993-ban publikálta. Végül munkája hibásnak bizonyult, így két évre bezárkózott a házába, és 1995-ben közölte a hibátlan bizonyítást is.

Stephen Hawking súlytalanságban

Nem sorolhatjuk fel a sok-sok híres-neves, magas IQ-val rendelkező személyt, ám ki kell emelnünk, hogy a listán 28. helyen szerepel **Polgár Judit**, a sakk történet legjobb női sakkozója. A női világranglistát 1989 óta megszakítás nélkül vezeti. 12 éves kora óta a felnőtt női világranglista 1. helyezettje. Judit és a két nővére, Zsuzsa és Zsófia (mindketten a nemzetközi férfi sakknagymesteri cím viselői) egy pedagógiai kísérlet résztvevői: apjuk, Polgár László bebizonyította, hogy a gyermekek csúcsteljesítmé-

Érdekességek az agyról

Az emberi agyat az univerzum legbonyolultabb és legösszetettebb szerveként tartják számon a kutatók. Mára azonban a tudomány fejlődésének köszönhetően egyre jobban ismerjük agyunk működését, és már olyan jelenségekkel és betegségekkel kapcsolatban is izgalmas kutatásokat folytathatunk, mint a tudat, a kóma vagy épp az epilepszia.

Memóriánk kapacitása döbbenetesen nagy: 2,5 millió gigabyte.

Az agy a nap 24 órájában munkálkodik, folyamatosan feldolgozva azt a hatalmas mennyiségű információt, amelyet érzékszerveinken keresztül kap.

A működéshez szükséges energiát glükózból nyeri.

A több mint 100 milliárd idegsejt működése teszi lehetővé, hogy agyunk 100 ezermilliárd adatot dolgozzon fel másodpercenként.

A 17. századig több filozófus úgy vélte, hogy az emberi tudat a szívben van.

A stressz bizonyítottan erős hatással van az agy kognitív folyamataira.

Az alvás elengedhetetlen az agy számára. Alváshiány következtében agyunk magától „kikapcsol” néhány másodpercre.

A homloklebenyben lehet egyfajta „humorközpont”. Akiknél ez a rész sérült, azok gyakran nem értik a vicceket. (ng.hu)

Mennyi az annyi?

140-es IQ-val a gényusok rendelkeznek, ide az emberek mindössze 0,2 százaléka tartozik. Ide tartozik például Bill Gates vagy Stephen Hawking.

A 131 és 140 közötti érték kivételes intelligenciának minősül, az emberek 3 százaléka éri el ezt a szintet. Ők kiváló menedzserek vagy szakértők, kutatók, tudósok lehetnek.

A 121 és 130-as értéket még mindig átlagon felülinek tartják. Alkotó területen kiváló eredmények érhetők el vele. A népesség 6 százaléka tartozik ebbe a csoportba.

111 és 120 pont közötti sáv átlagon felüli intelligenciát jelent, ide az emberek 12 százaléka sorolható.

A 91 és 110 közötti IQ átlagosnak számít, ide sorolható az emberek fele.

90-es érték alatt átlagon aluli intelligenciáról beszélünk, azok pedig, akik nem érik el a 80-as szintet, általában enyhébb vagy súlyosabb mentális zavarban szenvednek.

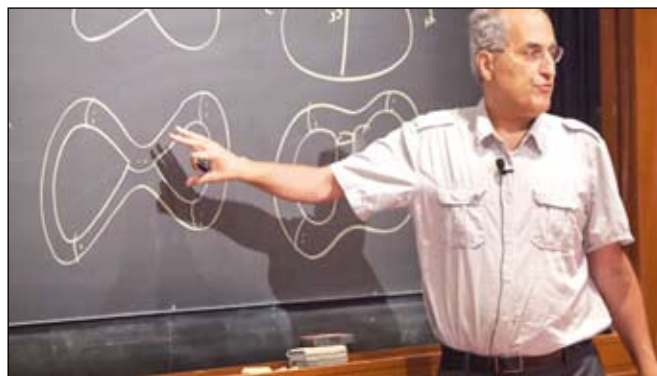
A Polgár lányok: Zsófia, Judit, Zsuzsa

nyekre képesek, ha korai életkortól (életkoruknak megfelelő módon) képezik őket egy speciális területen.

Mekkora az átlagos IQ, és mióta léteznek IQ-tesztek? Egyáltalán: mit is értünk intelligencián?

Intelligencia alatt az egyén értelmi képességeinek összességét értjük, melynek segítségével problémákat old meg. Ide tartozik többek között a gondolkodás gyorsasága, az összefüggések átlátása és az emlékezőképesség is. A teszteket úgy kalibrálják, hogy az átlagos eredmény 100 IQ pont körül legyen, és az emberek közel 68 százaléknál 85-115 IQ pontot mérjen. Számítalan intelligenciát mérő teszt van használatban, ahogy maga az intelligencia sem egyféle.

Az első IQ-tesztet eredetileg a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek kiszűrésére használták. Az első tesztet Alfred Binet, a Sorbonne egyetem pszichológiai professzora és Theophile Simon orvos dolgozta ki.

A kivételes tudós, Edward Witten

Kiegyensúlyozott vagy?

A testünk egészségét az öröklődésen, az életmódon túl lelkünk állapota is nagyban befolyásolja. A vidám, optimista emberek ritkábban betegszenek meg, ha mégis, akkor gyorsabban meggyógyulnak.

Töltsd ki a tesztet, és megtudod, mennyire vagy kiegyensúlyozott személy!

1. Érzet néha ok nélküli szomorúságot?

- a) Szinte sosem.
- b) Néha.
- c) Gyakran előfordul.

2. Képes vagy hosszan összpontosítani?

- a) Persze.
- b) Ritkán elkalandozom.
- c) Sokszor szétszórt vagyok.

3. Hogyan alszol?

- a) Végigalszom az éjszakát, pihent vagyok.
- b) Néha fölébredek egy-egy álomból.
- c) Általában hajnali háromkor fölébredek, de visszaalszom.

4. Szívesen jársz társaságba?

- a) Igen, jó emberek közt lenni.
- b) Olykor terhemre vannak az ismerőseim.
- c) Igen, ritkán elmegyek, de nem szívesen.

5. Hibáztatod magad, ha valami nem sikerül?

- a) Alig-alig.
- b) Persze, ha tényleg én vagyok a hibás.
- c) Gyakran.

Értékelés

Ha a legtöbb az a válasz:

Nagyon kiegyensúlyozott személyiség vagy, képes vagy a dolgokat a helyükön kezelni, tudod és élvezed az életet. Maradj ilyen!

Ha a legtöbb a b válasz:

Érdekes odafigyelned a kedélyhullámzásaidra. Mozogj többet, járj társaságba, moziba, olvass sokat, és újra a régi leszel.

Ha a legtöbb a c válasz:

Figyeld oda tested-lelked egészségére, mert nem vagy valami fényes lelkiállapotban. Sportolj, barátkozz többet, esetleg kérd ki pszichológus véleményét!

Skandináv rejtvény

TETSZE- TÖS A POÉN 1. RÉSZÉ	FIGYEL- MÉS BÁCSKAI KISVÁROS	FÉLÉVI AMERIKAI SZABVÁNY (ASA)	JAPÁN AUTOJEL	A POÉN 2. RÉSZÉ A BORS KÖZEPEI	AMPER ESIK A HÓ	AZ OLDAL ELEJE!	GIGA	SÉTA SELEJTÉS TERMÉK	ÁTKOZ ÜVEG, R. ESZTENDŐK ÓTA	FRISS
←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
←	←	←	←	←	M	←	←	←	←	←
AUSZT- RIA MÉZIZÚ			SPANYOL FOCISTA JOULE				AMELY SZE- MÉLLEL A JOBB FELE!			←
←	←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
SPENÓT				PÁRAT- LAN GÖL! ÉLI A VI- LÁGÁT		PENGE, ANGOLUL INDIÁN NÉP				FÉL ÓT! ÉSZAK
			SZLÁV FERFINEV. SMETANA OPERAJA IS					ÉGSZÍN		
			ELŐD		A SUGÁR JELE	NÉMA GÖTE! A PITE BELSEJE!		RÉGI LOCSO- LÓCSÓ	KÉRDŐ- SZÓCSKA DEHOGY!	
			A ZSEB SZÉLE!		OLAJ, ANGOLUL KELET		FILMES CSAPAT BELGIUM			
			ELME- SPORT KELLÉKE							BÓR A CITROM NEDVE
			MAGA		KÉT- HARMAD! NÉVELŐ	KÖTŐSZÓ A TÁRGY RAGJA	FÉLFA! SPANYOL AUTOJEL		A PINCÉ- BE ITTRIUM	
			A HOSZ- SZÚSÁG JELE	A TÁVO- LABBIT			SZEMÉLY			

MEGFEJTÉS: – Az a bajom, hogy szedülök ebben a magasban.

Szabadkozás

Cinkék ücsörögnek a faágon. A cinkéfiú kétségbeesve mondja a párjának:

– Higgy nekem, nem vagyok nős! Ezt a gyűrűt a madártani intézetben húzták rám.

Vak-e?

Két autó összeütközik. A vezetők egymást szidják:

– Maga vak?
– Már hogy lennék vak, hisz magát eltaláltam.

Nahát!

A tyúkanyó így dorgálja rosszalkodó csi-béit:

– Ha a papátok ezt látná, megfordulna a grillsütőben!

Álomautó

– Drágám, szeretnél egyszer egy hatalmas, kék, sok-sok lóerős autóban utazni, amelyet nem kell vezetni, mert sofőr ül a volán mögött?

– Igen, drágám, ez nagyszerű lenne!
– Akkor gyere, szálljunk fel a buszra!

Pörös ügy

Az ügyvéd kisfia sírva megy be apja szobájába.

– Apu, egy ügyet hoztam.
– Mi az, kisfiam?
– Anyu elfenekelt, ezért el akarok válni tőle.

Felindulás nélkül

– Feltételezem, hogy a vádlott erős felindulásában nevezte önt birkának – mondja a bíró az alperesnek a tárgyaláson.

– Ellenkezőleg, bíró úr! Előzőleg sokáig nézte az arcomat.

Fától az erdőt

Favágóversenyt rendeznek a kanadai favágóknak, amit egy cingár figura nyer meg. A verseny után megrohamozzák a riporterek.

– Hogy tudta megnyerni a versenyt?
– Keményen edzettem!
– Na és hol edzett?
– A sivatagban!
– Hiszen a sivatagban nincs is fa!

Mire a győztes favágó jelentősegteljesen felneáz:

– Ja, már nincs!

Félreértés

A kutya kiállításán kiskutyákat árulnak. Az egyik érdeklődőt győzködi az eladó:

– Nézze, ez valódi fajtisza labrador...
– És tessék mondani, papírja van?
– Minek? Úgysem hagyja magát becsomagolni!

A tanáriban

– Te, Gizi, szépen fejlődik az osztályod! Arra a kérdésre, hogy ki volt a legnagyobb királyunk, már csak nyolcan írták, hogy Burger King!

Harci nyuszi

Egy tagbaszakadt férfi éjszaka a parkban sétáltatja a pitbullját. Szembe jön vele egy vézna ember, aki egy zöld nyulat vezet pórázon. A férfi diadalmasan kiadja a parancsot a kutyájának, hogy tépje szét. A pitbull támad, de a zöld nyuszi az útját állja, és jól ellátja a baját a gyanútlan harci ebnek. A gazdája megseppenne kérdezi:

– Mondja, mennyiért vette ezt a harci nyulat?

– Ötezer dollárért.
– Mennyiért?!

– Kétezer dollárba a krokodil került, háromszor pedig a plasztikai műtét volt.

Hatékony módszer

– Hogy lehet ezt a hihetetlen mennyiségű tejet kihozni ezekből a tehenekből? – kérdezik a látogatók a gazdát.

– Megfelelőképpen ösztönözzük őket.
– Miként?

– A feleségem az esti etetéskor mindig bejön az istállóba, és megkérdezi:

– Mit készítek ma vacsorára? Tejbegrízt vagy marhasültet?

Vizsga

– Hányasra vizsgáztál?
– Kettesre.
– Miből?
– Kegyelemből.

Iskolában

– Édes fiam, ott az ajtónál, meg tudnád mondani, mikor kezdődött a Rákóczi-féle szabadságharc?

– Sajnos, nem tudom.
– És hova száműzték Rákóczit?
– Sajnos, azt sem tudom.
– Hát ha semmit nem tudsz, miért vagy itt egyáltalán?
– A villanykörtét szeretném kicserélni.

Éleslátás

– Doktor úr, biztosan megjavul a látásom, ha sok sárgarépát eszem?

– Uram, látott már maga szemüveges nyulat?

Írósors

Két író cseveg:

– Borzasztó! Tegnap a hároméves Pisti fiam szétépte a kéziratom utolsó három oldalát!

Mire a másik:

– Csodálatos! Ilyen fiatal, és már tud olvasni?

Grammatika

Nyelvtanóra az iskolában:

– Én csinos vagyok. Na gyerekek, milyen időben van ez a mondat?
– Múlt időben, tanárnő kérem!

Dolgozatokból

– A hajó jéghegynak ütközött és elsüllyedt a Duna közepén. Innen gyalog folytatták útjukat.

– Szulimán szultán az egri vár alatt haragjában megütötte a gutát.

– A janicsárok felmentek Budára, elszaporodtak és elfoglalták a várat.

– Dugovics Titusz hátsóját a falnak támasztotta, és azon felmászott.

– Móricz Zsigmond később megnősül, és elveszi feleségét.

– A néma Katrin hallgatóg lett...

– Rákóczi Ferenc úgy halt meg, hogy belefulladt a Rodostóba.

– Arany János walesi bárdokkal sújtott le a Habsburg-házra.

– Zrínyi Miklóst a bécsi kamara által feltűzelt vadkan ölte meg.

– Petőfi egy szegény cseléd lány és a magyar nép fia.

– Egy gyermek kihordása 9 hónapig tart, függetlenül attól, hogy hány nőt alkalmazunk a feladat megoldásához.

Kvíz

- Melyik sivatagnak legnagyobb a területe a felsoroltak közül?
Kalahári Mojave-sivatag Góbi
- Melyik hegy a legmagasabb a három közül?
Mauna Kea Fudzsi Krakatau
- Melyik tónak a legnagyobb a felszíni területe a felsoroltak közül?
Nagy-Sóstó Viktória-tó Tanganyika-tó
- Melyik szigetnek legkisebb a területe az alábbiak közül?
Tahiti Korfu Bora Bora
- Melyik van a legészakabbra az alábbiak közül?
Hawaii Fidzsi-szigetek Salamon-szigetek

A hiányzó kettes

Próbáld kiolvasni a bal oldali szót!
Mind a 15 példában a kettest úgy kell alkalmaznod,
hogy értelmes szót kapj.

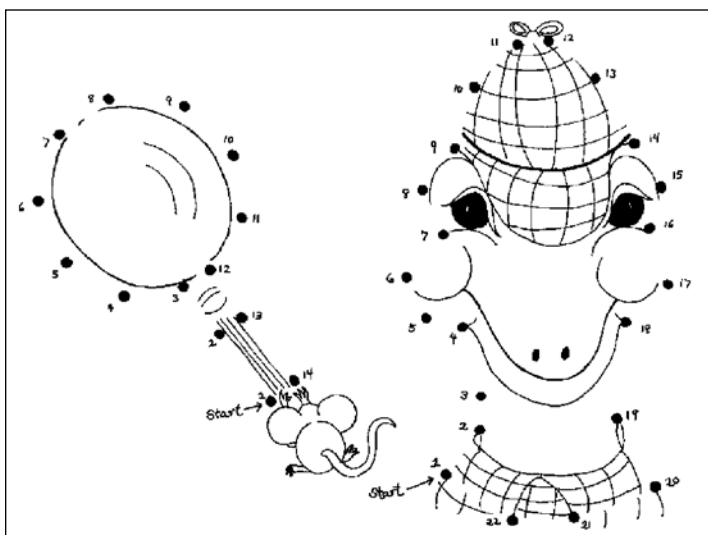
1. mus2ás = muskétás	9. 2ségbeesés = kétségbeesés
2. eze2 = ezekét	10. ra2a = rakéta
3. 2lem = kétlem	11. 2en = ketten
4. 2esben = kettesben	12. 2s = kétes
5. asz2a = aszkéta	13. 2szer = kétszer
6. 2Lkedő = kételkedő	14. 2x = kétszer
7. 2xsn = kétszeresen	15. 2elkedik = kételkedik
8. 2séges = kétséges	

Szójáték Arany nyomán

Arany János is sokszor játszott szójátékot. Latinnak tűnő szöveget olvashatsz az ő gyűjteményében:

Tona ludatus, vis saus megatus.

Olvasd ki hangosan és többször. Mi ez a tona ludatus?

Kösd össze!

Fejtörő

A három lovag és a fegyverhordozók

Három lovagnak és a fegyverhordozóiknak át kell kelniük a folyón egy kétszemélyes csónakkal. A fegyverhordozók azonban félnek, és nem hajlandók gazdájuk nélkül idegen lovagok társaságban maradni. Hogyan hajtsák végre az átkelést úgy, hogy egyik parton sem, de a csónakban sem legyen egyik fegyverhordozó sem idegen lovagok társaságában a gazdája nélkül?

Mérj ki negyed órát!

Kapsz két kötelet, amikről tudod, hogy ha meggyújtod a végét, akkor éppen 1 óra alatt ég végig. A kötelek nem hajtogathatók. Nincs nálad óra, a feladatod az, hogy mérj ki negyed órát. Mit teszel?

Találós kérdések

- Se oldala, se fenéke, mégis megáll a víz benne. Mi az?
Kanál, szem, felhő, tó
- Akkor vagyok legmelegebb, amikor hideg van. Akkor vagyok leghidegebb, amikor meleg van. Mi az?
Leves, tojás, pince, kályha
- Melyik út nem porzik sohasem?
Tejút, kiút, nászút, félút
- Melyik kör lehet szögletes?
Ökör, anódáramkör, tükör, sarkkör
- Foga van, és mégsem harap. Mi az?
Fogas, létra, fésű, csípőfogó
- Akárhová vitték, mindig fejbe verték. Mi az?
Dob, söprű, szög, teniszlabda
- Két szomszéd lakik egymás mellett. Mindent látnak, csak egymást nem láthatják.
Mi az?
A 3-as és a 4-es szám, szem, ablak, nappal és éjszaka
- Erdőn voltam, parton leszek, vízen járok, s tűzben veszek. Mi az?
Móló, csónak, falevél, faág.

(Megoldás: Mi temet a kérdőjelet helyére? – A kérdőjelet helyére a 30 kell. Az alsó és a felső számok között mindig hárommal nő a különbség: 2, 5, 8, tehát a 19 alá 11-gyel nagyobb szám kell. Kvíz – 1. A Góbi sivatag területe a legnagyobb, 13-szor nagyobb, mint Magyarország. 2. A Mauna Kea Hawaii legnagyobb vulkánja, tengerszint feletti magassága 4205 m. Erdékes, hogyha a lábától mérjük, akkor teljes magassága 10 203 m és a legmagasabb hegy a Földön. 3. A Viktória-tó felszíni területe több mint 69 000 km², és Afrika legnagyobb tava. 4. Bora Bora mindössze 29 km²-nyi területű sziget, Francia Polinéziában található. 5. Hawaii! Három lovag és a fegyverhordozók – Először átkel két fegyverhordozó. Visszatér az egyik fegyverhordozó és átvisszi a harmadikat. Visszajön az egyik fegyverhordozó, és ezen a parton marad a gazdáival. A másik két lovag átkel a saját fegyverhordozójához. Az egyik lovag fegyverhordozójával visszajön, fegyverhordozóját itt hagyja az innenső parton és átvisszi magával a harmadik lovagot. Ebben a helyzetben tehát két fegyverhordozó vár még átkelésre. Ekkor a harmadik fegyverhordozó visszavez és az egyik fegyverhordozót átvisszi. Végül az utolsó fegyverhordozót átmegy a saját lovagja. Méri ki negyed órát! – Kezdjük el égetni az első kötelet mind a két végén, a másodikikat az egyik végén. Így pontosan fél óra múlva el fog aludni a láng az első kötélen. Ekkor kezdjük el égetni a második kötelet másik végét is. Így a fél órára elegendő kötelet innen számlálva éppen negyed óra alatt fog elégni. Ezzel ki is mérjük a negyed órát. Találós kérdések – 1. felhő. 2. két helyes válasz van a négy között: pince és kályha. 3. két helyes válasz van: tejút és nászút. 4. tükör. 5. fésű. 6. szög. 7. szem. 8. csónak 9. Se oldala, se fenéke, mégis megáll a víz benne. Mi az? Kanál, szem, felhő, tó

Jusztika igazsága

1. rész

Tizenkét éves vagyok. Igazi „kamasz”. Legalábbis ezt mondják. Nem tudom, miért, de ettől a szótól borsószik a hátam. Inkább legyen tinédzser, pubertás vagy mit tudom én, de a „kamasz” szót lehetőleg ne használják, amikor velem beszélnek. Főleg a felnőttek. Én nem szeretnék felnőni. Tudom, hogy előbb-utóbb sor kerül rá, de jó gyereknek lenni. Még akkor is, ha a gyerekkor nem olyan gondtalan, mint azt a mostani felnőttek gondolják. Ráadásul még ezer más bajom is van azon kívül, hogy „kamasz” vagyok. (Ha már így mondják.) Anya pedig direkt használja ezt a szót prédikációi során, jót nevetve a mérgeződésem. Neki persze szabad csúfolódni. Bezzeg én nem mondhatok semmit, mert akkor jön a magyarázat: csak azért csinálja, hogy „eddzen”. Ekkor tényleg nagyon haragszom rá, hiszen, ha már a saját anyukája is csúfolódik az emberrel... Ilyenkor duzzogva elvonulok a szobámba, és elkezdek valamit olvasni (mindig ezt csinálom, ha mérges vagyok, és el akarok távolodni a valóságtól). Anya meg egy kis idő múlva bejön, és hoz nekem gyümölcsalátát. Nézeteltérések után körülbelül így zajlik családukból a békülés.

Bizony, sok az igazságtalanság a világban, miért lenne éppen a mi családukból kivétel? Mikor például véletlenül elcsípek valamit apa és anya beszélgetéséből, (na jól van, néha direkt hallgatózom), és ki szeretném nyilvánítani a véleményemet, mindjárt azt mondják, hogy ne avatkozzak bele a felnőttek dolgába. Én azonban nem hagyom magam. Megpróbálom szépen elmagyarázni nekik, hogy a gyerekeknek joguk van véleményt nyilvánítani minden esetben. Erre általában apa már

elveszíti a türelmét, és enyhén szólva egy kissé erősebb hangon figyelmeztet, hogy szeretnék kettesben beszélgetni, én úgysem értem ezeket a dolgokat. Mikor még erre a felszólításra sem vagyok hajlandó abbahagyni a jogaim gyakorlását és az igazságtalanság hangoztatását, mindig veszekedés sül ki belőle, a végén pedig sírva (vagy ordítva) rohannak el, apa dühös kiáltásai kíséretében.

Különbözik meg ők mondják mindig, hogy tizenkét éves nagy számár létemre elvárom, hogy anya kifésülje a hajam, (csak néha), hogy elmenjenek velem a fogorvoshoz (volt már rá példa, hogy egyedül mentem) és azt is, hogy elvigyenek az iskolába (tudni kell, hogy nagyon ritkán hajlandóak ezt megtenni, és olyankor is gyalog kell hazajönnöm, mi pedig három kilométerre lakunk a sulitól). Viszont én ezektől eltekintve nagyon szeretem a szüleimet, és lehet, hogy egy kicsit eltúloztam ezeket a hétköznapi dolgokat az igazságtalanság dolgában (bár Andrást mindig elviszik az iskolába, pedig ők közelebb laknak), hiszen a végén minden rendbe jön, sőt még néha bocsánatot is kérnek tőlem, amit azért szerintem nem kellene, mert mégiscsak ők nevelnek engem, és nem fordítva.

Ráadásul a tata is azt mondta, hogy igazságtalanság mindig lesz az életben, és ő okos ember volt. Azért lehet, hogy még hallatok rólam, Jusztikáról, meg arról, hogyan osztom az igazságot itt a papírlapon (ha már máshol nem lehet). Még csak most múlt el a téli szünet, így a suliban történő dolgokról egyelőre nincs mit panaszkodnom. Remélem, titeket sem vár kellemetlen meglepetés a második félév első napján, és szívesen hallatok még felőlem. No meg az igazságról, az én igazságomról.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Víztől írtózó bogarak

Egy ember egy szobában van, és le szeretne feküdni, de a szoba tele van bogarakkal, amelyekről írtózik, és nem szerené, ha megzavarnák alvás közben. A bogarak mindenhova be tudnak mászni, sőt a plafonra is fel tudnak mászni, és onnan – vagy bárholonnan, ahova eljutnak – függőleges pókfonalon keresztül le tudnak ereszkedni. Viszont a bogarak félnek a víztől. Hogyan oldja meg emberünk, hogy nyugodtan tudjon aludni? Természetesen nem szeretne vizes lenni ő sem, és nem is szeretné magát hermetikusan elzárni, hiszen szeretne friss levegőt kapni. Nincs továbbá semmilyen energiaforrása az embernek, tehát statikus megoldást kell keresnie (szókökút és mozgó víz elvetve). A bogarak pontszerűek, tehát bármilyen tartóedény szélére le tudnak ereszkedni a plafonról, ha függőlegesen szabad az út. Mi tehát a megoldás?

A helyes választ legkésőbb január 22-ig küldd el címünkre. Levélcímünk: Jó Pajtás, Vojvoda Mišića 1., 21000 Novi Sad. A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg nekünk az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet!

Jusztika is megmondja!

Hadaró Jutka, a cserfes kislány karaktere egykor Jódal Rózsa író nő fejéből pattant ki. A kamaszlány hétről-hétre egyik témáról a másikra ugrálva, lelkesen mesélt és fecsegett mindenről, ami történt vele és körülötte az iskolában és a családban. Jutkáról az olvasói elhitték, hogy közülük való.

A fenn olvasható, Jusztika által készített beszámoló azonban valóban egy tizenéves kislány alkotása, aki azt ígérte, folytatása is lesz a kalandoknak.

Ha ti is kedvet kaptatok az íráshoz, küldjétek el a munkákat szerkesztőségünk címére: **Jó Pajtás, Vojvoda Mišića 1., 21000 Novi Sad.** Az e-mail címünk pedig: jopajtas.szerk@magyarszo.rs.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalógizáció u publikációi
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdasági Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ökrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter**
- Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza
- Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-elfőfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben)
- Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs